

Nr. 3 (38)

MARTS 2005

Dundadadznieks

Dundagas pagasta padomes izdevums

2. lpp. Viss par vēlēšanām.

3. lpp. Grozījumi veselības aprūpē.
Piensaimnieki pēc atzīšanas.

4. lpp. Baronlaikos tur bija lopu muiža.

5. lpp. Sarmīte Zumberga atceras skolas laiku skaistuma etalonu.

6. lpp. Mēneša jubilāri — Aina Bērzkalne un Arvīds Blūmentāls.

7. lpp. Brīvībā vai cietumā?

Turpinām!

Pašvaldību vēlēšanas pieder vēsturei. Dundagas pagastā, tāpat kā daudzviet Latvijā, piedalījās maz balsstiesīgo — mazāk par pusi. Ievēlēti trīs jauni deputāti, 7 no saraksta *Strādāsīm kopā!*, 2 no saraksta *Mēs Dundagai*. Par pagasta padomes priekšsēdētāju atkal ievēlēts *Gunārs Laicāns*. Ar viņu arī saruna. Bet sīkāk par vēlēšanām, kā arī jautājumi trim jaunajiem deputātiem un vienam deputātos niekļuvušam kandidātam — 2. lappusē.

— Jūs no 1992. gada esat padomes priekšsēdētājs. Pagastveča maizei garoza nav nemaz tik mīksta. Vai bija šaubas — piedalīties vēlēšanās vai ne? Kāpēc tomēr izlēmāt turpināt?

— Mani mās šaubas ikreiz pirms vēlēšanām. Gribas jau turpināt iesākt, jo pieredze uzkrāta un to vajadzētu likt lietā. Tomēr sākumā allaž ir neziņa — cik sarakstu būs, vai radušies jauni spēki, virzieni, kāda izveidosies priekšvēlēšanu gaisotne? Vēlēšanas mazliet līdzinās sportam, tevi ierauj virpulī, un tad svarīgs ir rezultāts. Es novērtēju iegūtās balsis. Ja cilvēki par mani būtu maz balsojuši, es pieņemtu lēmumu strādāt tikai kā ierindas deputāts.

— Kas nākamajos četros gados būtu jāpaveic — galvenais?

— Svarīgākā ir cilvēku nodarbinātība. Ja izdotos radīt papildu darbavietas, īpaši sievietēm un jauniešiem, tad nebūtu strādāts velti. Jādomā, kā balstīt vidējos un mazos uzņēmējus, arī pakalpojumu jomu.

Esam asprīdējušies ar Attīstības nodaļas darbiniekiem un secinājuši — mēs nevaram iedot zivi, tikai *makšķeri*. Mēs varam rīkot seminārus, tikšanās. Palīdzēt piekļūt Eiropas Savienības atbalstam. Jāpopularizē šīs iespējas mūsu zemniekiem, ražotājiem.

Īpaši labas izredzes saskatu bioloģiskajai saimniekošanai, dažāda bioloģiskajai produkcijai. Tas ir perspektīvs virziens ar daudzām izpausmēm. Tāpat turpmāk attīstīsies tūrisms neatkarīgi no mūsu attieksmes.

iecere būvēt sporta halli.

— Jautājums ir plašāks — par jaunatni, par brīvo laiku. Vajadzīga liela un daudzveidīga celtnē, kurā var notikt dažādi sporta pasākumi un kas pārveidojama koncertiem un citām kultūras norisēm.

Katrā novadā jābūt sporta hallei, un novadi neizbēgami būs. Ja būsīm

• 12. martā ievēlētā Dundagas pagasta padome. 1. rindā no kreisās Aldons Zumbergs, Una Sila, Gunārs Laicāns; 2. rindā — Guntis Pirvits, Ēriks Bērzkalns, Uldis Katlaps; 3. rindā — Imants Zingniņš, Valdis Rande un Austris Kristapsons.

Protams, mums ļoti derētu neliela ražotne, kas dotu 30 — 50 cilvēkiem darbu, kur būtu kaut kas līdzīgs konveijera darbam, ražotu kādas detaļas. Mēģināsim piesaistīt stratēģisku investoru.

— Priekšvēlēšanu laikā izskanēja

jaunā novada centrs, tad varētu gūt valsts finansējumu. Otrkārt, jābūt politiskajai gribai, jāizstrādā projekta dokumentācija. Varbūt var piesaistīt arī privāto kapitālu. Gribam ar deputātiem aizbraukt uz Kandavas novadu, iepazīties ar tikko atvērto sporta

laiks pagāja klusi un mierīgi, ar diviem sarakstiem, bez skandāliem. Kandidāti aptvēra lielākās partijas.

Mani pārsteidza, ka biļetenos daudz izsvītroja sievietes. Tāpat spēku sadalījums *septiņi un divi*, jo abi saraksti bija spēcīgi, tāpēc gaidīju līdzī-

Kārtējās pašvaldību vēlēšanas pieder pagātnei. Vienā ziņā mūsu pagasts īpaši neatšķiras no pārējās Latvijas — esam bijuši kūtri balsotāji, jo vēlēšanās piedalījusies mazāk par pusi balsstiesīgo. Citā ziņā atšķiramies. Skandālu nav bijis, balsis nevienam nav mēģinājis pirkt. Klusi un jauki.

Bet varētu teikt arī mazliet citādi. Varbūt pat nedaudz miegaini pagāja priekšvēlēšanu laiks. Varbūt miers bija pārāk liels. Tā vien šķiet, ka vieni vairāk vai mazāk bija pārliecināti — galu galā par viņiem nobalsos, bet otri — ka pašvaldība bez vadības jau nepaliks.

Miers esot barotājs. Tomēr ko vēsta pārāk liels miers, kas robežo-

halli, kas laikam uzcelta ar privātā kapitāla naudu. Mūsu draugu pašvaldībā, Skovbo komūnā, ir halles. Arī šī pieredze jāizzina.

Protams, celtniecībā mūs gaida lieli uzdevumi. Jāpārbūvē estrāde, jāuzceļ kapliča, jāatrisina arī tautas nama jautājums. Nav viegli. Bet attīstība ir tad, ja būvē.

— Jūs jau pieskārties novadam. Valsts sāka reformu it kā apņēmīgi, bet nobuksēja. Kā Dundaga izskatās tomēr neizbēgamo pārmaiņu priekšvakarā?

— Tiešām, 2009. gada vēlēšanas jau notiks jaunajos novados un pēc partiju listēm. Jāīstenojas diviem priekšnosacījumiem: jābūt brīvprātības principam un valsts atbalsta programmai. Ja nauda nonāktu novadā, tā centrā, mēs paveiktu daudz. Diemžēl reizēm tik pašsaprotami nenotiek. Piemēram, Sabiles novads finansējumu nav dabūjis. Taču, ja valsts patiesi atbalstīs, tad dažu nogaidošo pašvaldību attieksme var mainīties.

Esmu kategoriski pret piespiedu apvienošanu. Mēs, dundadznieki, neko aktīvi nevaram ietekmēt. Bet mēs esam gatavi sadarbībai un gatavi reformai.

— Kā jūs raugāties uz domu pāris reizi gadā deputātiem tikties ar iedzīvotājiem?

— Pirmsvēlēšanu laikā pārliecinājos, cik brīnīšķīgi ir tikties ar ļaudīm. Ļoti slikti, ja tikšanās rīko tikai pirms vēlēšanām. Domāju, ka divas reizes gadā pat ir par maz, un ierosmei jānāk no deputātiem. Es viņus uz to mudināšanu.

— Pēdējais jautājums, ar ko vajadzēja sākt: atskatīsimies uz vēlēšanām!

— Rūpīgu izpēti valsts mērogā prasa vēlēšanu niecīgā aktivitāte. Protams, varam dažādi minēt — kādreiz varēja vēlēties jebkurā iecirknī, varbūt bija nējauks laiks, taču noteikti bija citi iemesli.

Mums vēlēšanu un mierīgi, ar diviem sarakstiem, bez skandāliem. Kandidāti aptvēra lielākās partijas.

Mani pārsteidza, ka biļetenos daudz izsvītroja sievietes. Tāpat spēku sadalījums *septiņi un divi*, jo abi saraksti bija spēcīgi, tāpēc gaidīju līdzī-

jas ar vienaldzību? Šajā numurā, apcerot vēlēšanas, izskan arī daži viedokļi, kas droši vien nav pārāk glaimojoši tiem, kam *spēks rokās*. Jāpiekrīt jaunievēlētajam pagasta padomes priekšsēdētājam: ar cilvēkiem jātiekas biežāk nekā reizi četros gados, domās ir jāieklausās, tie strāvojumi, kas virmo gaisā un gruzd zemdegās, ir jāmana.

Negribētos piedzīvot klusumu, kas vēsta vētru. To nevēlamies ne dabā, ne savstarpējās attiecībās. Gri- bētos ko citu — spirtu vēju. Lai izpūš mūsu ierastības apcirkņus!

Alnis Auziņš

gāku sadalījumu. Protams, var tikai zīlēt, kāds tas būtu, ja būtu atnākuši balsot otri 47 procenti.

Daži secinājumi. Pirmsvēlēšanu laikā deputātu kandidātiem vairāk jātiekas ar cilvēkiem, jāstāsta par sevi un savu programmu. Otrs, par ko aizdomājos — vēlēšanu dienā jārada svētku izjūta. Nav vajadzīga padomju laiku uzpūstā sajūsma un svinīgums, tomēr koncerts, kam nebūtu nekāda sakara ar konkrētiem sarakstiem, vairotu labsajūtu un padarītu šo dienu atšķirīgāku no ikdienas.

Svarīgi ir, ka man ievēlēja ļoti pieredzējušu vietnieku — Austri Kristapsonu, tāpat pieredzējušus deputātus par komiteju vadītājiem: Ēriku Bērzkalni (Veselības un sociālās palīdzības), Austri Kristapsonu (Vides aizsardzības un pagasta attīstības) un Aldonu Zumbergu (Izglītības, kultūras un sporta). Turklāt šie deputāti nav saistīti ar izpildvaru, tāpēc nav iespējams interešu konflikts. Es pats vadīšu Finanšu komiteju.

Pozīcijas un opozīcijas cīņiņus klasiskā izpratnē es neparedzu. Tikai konkrētos jautājumos varētu domas dalīties *par* un *pret*, bet tas var notikt viena saraksta lokā. Man prieks, ka būs daudz viedokļu.

Izveidojusies spēcīga, uzreiz darba spējīga padome. Nešaubos, ka tā domās par pagasta attīstību.

Alnis Auziņš

Mēneša jautājums

Šoreiz vaicājam saistībā ar pašvaldības vēlēšanām mūsu pagastā. Vai pēc tām kaut kas mainīsies? Un vai kaut kam vajadzētu mainīties?

Edvīns Zemtiņš, pensionārs

Domāju, ka mainīsies. Padomes priekšsēdētājs ir ļoti pieredzējis, deputātu pamatsastāvs palicis nemainīgs, tomēr nojauta saka — pārmaiņas būs. Uz labo pusi, protams. Daudz kas atkarīgs no priekšsēdētāja, kā viņš rīkos darbu.

Darāmā netrūkst. Dundagas centru varētu vēl vairāk sakopt — dīķi, parku, estrādi. Tas mani uztrauc pirmām kārtām.

Kārlis Kantsons, 12. klases skolēns

Nekas nemainīsies. Cilvēki netic pārmaiņu iespējai, tāpēc arī tik maz aizgāja vēlēties. Nebūs jaunu darbavietu.

Vajadzētu mainīties attieksmei ne tikai pret pagasta centru, bet arī pret tālāko apkārtni. Pagasts ir tik liels! Daudz ko vajadzētu mainīt. Piemēram, ieviest atkritumu šķirošanu.

Alnis Auziņš

Ko tie nospriež, tas paliek

Pirmā sēde

Pirmā Dundagas pagasta padomes deputātu sēde pagāja svinīgā gaisotnē. Balti krekli, kaklasaites, smaidi un ziedi. Mazliet līdzīgi pirmajai skolas dienai, kad liekas — viss būs mīļi un jauki, pilnīgā savstarpējā sapratnē, bez neviena starpgadījuma.

Vispirms vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja Sandra Kokoreviča iegūto balsu secībā apsveica jaunievēlētos deputātus. Katram tika pa jaukam puķu pušķim. Vēl Sandra īsi ziņoja par vēlēšanu gaitu.

Tad vēlēšanu apvienības *Strādāsim kopā!* pārstāvis Austris Kristapsons pagasta padomes priekšsēdētāja amatam izvirzīja Gunāra Laicāna kandidatūru. Aizklātā balsošanā G. Laicāns ieguva 7

balsis (1 pret), un svarīgākais darba kārtības punkts bija izpildīts. Savukārt jaunievēlētais padomes priekšsēdētājs par savu vietnieku izvirzīja A. Kristapsona kandidatūru, ko tāpat pārliecinoši ievēlēja.

Gunārs Laicāns pēc ievēlēšanas atgādināja politiskās ābece trīs patiesības. Politikis nedrīkst būt alkatīgs, augstprātīgs un neizlēmīgs. Pozitīvo programmu G. Laicāns raksturoja neierasti īsi: deputātam jākalpo cilvēkiem. Aldons Zumbergs pievienojās šai atziņai, izsakot pārliecību, ka “neviens te nav pašlabuma dēļ”.

Pēc neliela pārtraukuma un deputātu komisiju izveides tautas priekštāvju jaunā sastāva pirmā darba diena bija galā. **A.A.**

Pagasta padomē 17. martā

Saskaņā ar “Pilsētas domes, novada domes un pagasta padomes vēlēšanu likumu” un likumu “Par pašvaldībām” pagasta padomes sēdi sasauca un vadīja Dundagas pagasta vēlēšanu komisijas

priekšsēdētāja Sandra Kokoreviča.

► **Priekšsēdētāja vēlēšanas**

Par pagasta padomes priekšsēdētāju ievēlēja Gunāru Laicānu.

Tālāk sēdes vadību uzņēmās pagasta

Kā gājis pašvaldības vēlēšanās

Skumīgi, bet jāatzīst, ka Dundagas pagasta iedzīvotāju aktivitāte ir bijusi viena no zemākajām rajonā. Pārsteidza vīdālnieku kūrums, jo uz vēlēšanām nobalsot aizgāja tikai 80 Vīdāles iedzīvotāji (36,87%), savukārt Kaļķos visaugstākais procents no pagasta vēlēšanu iecirkņiem — nobalsojuši 58,80% vēlētaji.

Vēlēšanas ir notikušas, padome ievēlēta, padomes priekšsēdētājs arī, un par to gribu teikt paldies visiem vēlētajiem, kas uzskatīja par savu pienākumu piedalīties vēlēšanās, un arī tiem cilvēkiem, kas šos rezultātus līdz vēlai naktij jeb, pareizāk sakot, līdz agram rītam, skaitīja un aprēķināja. Tie ir visu vēlēšanu iecirkņu komisiju priekšsēdētājas, sekretāres un locekļi. Jāuzteic visu komisiju priekšsēdētāji par gaumīgi iekārtotiem vēlēšanu iecirkņiem (Kaļķos bija pat Laimoņa Bokuma gleznu izstāde), kā arī par ļoti precīzu un kārtīgi padarītu darbu.

Nekādi starpgadījumi vai kuriozi vēlēšanu norisē nenotika. Pēc vēlēšanu rezultātu aprēķināšanas redzams, ka vēlētajiem rosigi izmantojuši iespēju vēlēšanu zīmē kādu kandidātu izvītrot vai kādam pielikt krustiņu, un izbrīna tas,

cik maz uzticības ir izteikts deputāta kandidātēm sievietēm. Kaut arī tika sniegts skaidrojums, ka aploksnē ir jāliek tikai viena vēlēšanu zīme, bija daudzi, kas nevarēja izšķirties, par kuru sarakstu balsot, un aploksnē ievietojuši abas vēlēšanu zīmes, taču diemžēl tās bija jāatzīst par nederīgām.

Turpmākos četrus gadus cienīsim mūsu pagasta deputātus un sekosim līdzī viņu labajiem darbiem.

Sandra Kokoreviča, vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja

Ieskats statistikā

Lai gan amerikāņu sakāmvārdš vēsta, ka ir meli, nekaunīgi meli un statistika, tomēr reizēm skaitļu valoda ir diezgan izteiksmīga.

Pašvaldības balsstiesīgo personu

kopskaits — 2878, balsojušo kopskaits — 1362, balsojušo vēlētaji kopskaits iepriekšējās dienās 215, vēlēšanu aplokšņu ar vairākām vēlēšanu zīmēm skaits — 28, derīgo zīmju kopskaits 1333.

Sarakstā *Strādāsim kopā!* visvairāk balsu ieguva un par deputātiem kļuva Gunārs Laicāns (pavisam 1332, atzīmes “+” 456, svītrojumi 155), Valdis Rande (attiecīgi 1216, 265, 80), Austris Kristapsons (1182, 335, 184), Aldons Zumbergs (1122, 205, 114), Ēriks Bērzkalsns (1108, 153, 76), Guntis Pirvits (1055, 139, 115) un Una Sila (1034, 105, 102). Nākamā aiz svītras palika Smaida Šnikvalde (1026 balsis).

Sarakstā *Mēs Dundagai* visvairāk balsu ieguva un par deputātiem kļuva Ul-

Dundagā primārā veselības aprūpe ir samērā laba, taču tā nav nodrošināta brīvdienās un valsts svētkos, kad ģimenes ārsti nestrādā. Mana apņemšanās ir panākt, lai neatliekamā palīdzība būtu saņemama nepārtraukti. Tas ir uzdevums numur viens. Kā deputāts vairāk varēšu ietekmēt savas nozares attīstību. Piedaloties katrā lemsšanā, vienmēr raudzīšos, lai veselība un sociālā aprūpe nepaliktu novārtā. Nebūs tā — ja budžetā pēkšņi parādītos desmit lati, es tos noteikti gribētu savai nozarei. Tomēr, ja izšķirsies vai nu, vai nu, starp veselību un sociālo aprūpi un kādu citu jomu, tad es noteikti aizstāvēšu savējo.

Uldis Katlaps:
“**Gribu līdzdarboties lēmumu pieņemšanā**”

Kandidēju tāpēc, lai būtu klāt lēmumu pieņemšanā, jo daudzi *Likajā muižā* lemjamie jautājumi skar izglītību, skolu.

Domāju, ka līdzšinēja pieredze man ļauj dot pietiekami daudz pagasta padomes darbā, risinot izglītības jautājumus, jauniešu dzīves problēmas.

miteja (katrā 4 locekļi) un Finanšu komiteja, pēdējās sastāvā iekļaujot visu komiteju priekšsēdētājus, padomes priekšsēdētāja vietnieku un padomes priekšsēdētāju.

Vides aizsardzības un pagasta attīstības komitejā ievēlēja Austris Kristapsonu, Ēriku Bērzkalnu, Imantu Zingniku un Gunti Pirvitu. **Izglītības, kultūras un sporta komitejā** — Aldonu Zumbergu, Unu Silu, Valdi Randi un

Visvalža Biezbarža foto

padomes priekšsēdētājs.

► **Priekšsēdētāja vietnieka vēlēšanas**

Vietnieka amatam izvirzīja Austris Kristapsonu un Uldi Katlapu. Aizklātā balsošanā ievēlēja Austris Kristapsonu (6 balsis par).

► **Pastāvīgās komitejas**

Nolēma izveidot šādas pastāvīgās komitejas: Vides aizsardzības un pagasta attīstības komiteja, Izglītības, kultūras un sporta komiteja, Veselības aizsardzības un sociālās palīdzības ko-

• *Nevejas vēlēšanu iecirknī 11 dienā ... un Dundagas vēlēšanu iecirknī 11 vakarā.*

Andra Kojro foto

dis Katlaps (407, 116, 11) un Imants Zingniks (391, 106, 17). Nākamais aiz svītras palika Dainis Blūmentāls (389 balsis).

Vislielākos plusus no abu sarakstu kandidātiem ieguva G. Laicāns, vismazāk svītrojumu — U. Katlaps. Vislielākais lēcienis uz augšu V. Randem — no 11. vietas sarakstā uz 2. vietu pēc iegūtajām balsīm. **A.A.**

Kāpēc jūs kandidējat?

Mūs pašvaldības deputātu saimē klāt nākuši trīs jauni vārdi. Viņus lūdzu atbildēt uz diviem jautājumiem: kāpēc nolēmāt kandidēt vēlēšanās un ko cerat dot kā deputāti nākamajos četrus gadus. Pirmo jautājumu uzdevu arī Ivaram Šleineram — deputātu kandidātam, kas palika aiz svītras.

Una Sila:
“**Mani piesaistīja priekšvēlēšanu programma**”

Jau iepazīstoties ar programmu, ieinteresējos, jo tajā bija paredzēts darbs ar jauniešiem, pat iespēja uzcelt sporta halli. Tas skar manu ikdienas darbošanos. Jauniešiem ir daudz ideju, es tās labprāt uzklaušu.

Tā kā esmu ievēlēta, tad centīšos kaut ko darīt sporta un kultūras dzīves labad. Jauniešu ieceres, tas ir tikai pirmais solis. Gribu viņiem palīdzēt īstenot to, ko viņi vieni paši nespēj.

Valdis Rande:
“**Tas bija stiprs saraksts**”

Nolēmu kandidēt tāpēc, ka mūsu sarakstā bija sapulcināti Dundagas labākie spēki, kas sevi pierādījuši desmit gadu garumā. Pirmām kārtām, pagasta

padomes priekšsēdētājs Gunārs Laicāns, Aldons Zumbergs un Austris Kristapsons. Ja šo cilvēku sarakstā nebūtu, es laikam nebūtu piekritis baloties. Gadu nostrādājis Veselības un sociālās palīdzības centrā un jutis deputātu līdzšinējo labvēlību un atbalstu veselībai un sociālajai aprūpei, tiešām šo sarakstu varēju atbalstīt. Turklāt dundadznieki mani pašu pazīst krietni ilgāk par vienu gadu.

Sociālā problēma pastāv visā pasaulē, un, arī sabiedrībai kļūstot turīgākai, no šīs nastas neatbrīvosimies. Pašvaldībā esam izveidojuši apmēram tādu sociālā dienesta modeli, kādam tam vajadzētu būt. Tagad jāuzlabo kvalitāte. Jāizvērs psiholoģiskā palīdzība, ir jāpāriet zināmam laikam, lai cilvēki radinātos saprast, ka palīdzība — tā nav tikai nauda, ka pamazām jāatrod dzīvei jēga.

Ivars Šleiners:
“**Jāredz vismaz solis uz priekšu**”

Atbildēt uz šo jautājumu man nemaz nav tik viegli. Vienmēr jau sava rīcība jāpamato. Piekritu, varbūt īsti neapziņoties visu nastas smagumu.

Jautājums, kas uztrauc mani un droši vien lielum lielo daļu dundadznieku — kā pašvaldība varētu uzlabot infrastruktūru un veicināt uzņēmējdarbību.

No malas vērojot, nevar saskatīt Saeimas tautas kalpu izpratni par tautsaimniecības plānošanas, brīvā tirgus un nodarbinātības kopsakarībām. Manā izpratnē cilvēku resursus un nodarbinātību vajadzētu plānot, par pamatu ņemot vienmērīgu un līdzsvarotu jebkuras teritorijas attīstību.

Tiekoties ar vēlētajiem, izskanēja jautājums par ciemata apkuri. Tas nav pusgada vai dažu gadu darbs. Apkurei vajadzētu izmantot šķeldu, bet izkoptajos mežos iespēja to rūpnieciski iegūt vairumā samazinās. Tāpēc pie mums varētu audzēt ātraudzīgos kārklus. Pašreiz tā ir neizmantota iespēja un ietver trīs lietas: cilvēkus, zemi un atjaunojamu siltuma enerģijas nesēju. Tas kopumā paver darba lauku šīs

Uldi Katlapu, **Veselības aizsardzības un sociālās palīdzības komitejā** — Ēriku Bērzkalnu, Aldonu Zumbergu, Valdi Randi un Imantu Zingniku.

Tika izsludināts 10 minūšu pārtraukums, lai komiteju locekļi varētu vienoties un ievēlēt savu komiteju priekšsēdētājus. Pēc pārtraukuma komitejas paziņoja savus lēmumus par komiteju priekšsēdētāju ievēlēšanu.

Līdz ar to Finanšu komitejā ietilpst Gunārs Laicāns, Austris Kristapsons, Ēriks Bērzkalsns un Aldons Zumbergs.

Deputāts Uldis Katlaps izvirzīja savu kandidatūru darbam Finanšu komitejā, pamatojot to ar likuma *Par pašvaldībām* 54. panta 1. daļu, jo Finanšu komitejas sastāvā ir tikai deputāti no apvienības *Strādāsim kopā!* un nav neviena no *Mēs Dundagai*. Saskaņā ar šā paša panta 2. daļu Finanšu komitejas locekļu skaits var būt lielāks par pusi no deputātu kopskaita.

Pēc diskusijas notika balsojums par deputāta Ulda Katlapa iekļaušanu Finanšu komitejas sastāvā. Atklāti balsojot (4 balsis “par”, 3 — “pret” un 1 — atturas), netika savākts nepieciešamais klātesošo deputātu balsu vairākums, un Uldis Katlaps netika iekļauts Finanšu komitejā.

Protokolu pārlūkoja Aivars Miška

Dundagas pagasta padome aicina pieteikties darbam turpmākos četrus gadus **Dundagas pagasta vēlēšanu komisijā, Administratīvajā komisijā, par Tiesas piesēdētājiem Talsu rajona tiesā un Apgabaltiesā.**

Sīkākas ziņas par pieteikšanās kārtību un prasībām var saņemt pagasta padomes kancelejā vai pa tālruni 3237851. Pieteikties līdz 22. aprīlim.

enerģijas ražotājiem un patērētājiem.

Nākamo četrus gadus laikā kļūsim par novadu. Manuprāt, esam jau palaiduši garām vienreizēju iespēju izveidot labu novadu. Ar teritoriju vien ir par maz, jābūt cilvēku resursiem, administratīvajai spējai un finansējumam.

Dundagas avīze ir laba lieta un iecienīta tālu aiz pagasta robežas, bet nekas neaizstās dzīvo sarunu ar cilvēkiem. Domāju, ka vēlētajiem gribētu tikties biežāk kā reizi četros gados. Tikšanās līdzētu iedzīvotājiem pareizi izprast vienu vai otru padomes lēmumu, tā pamatotību. Tad nebūtu runāšanas aiz muguras, kas galu galā kaitē visai mūsu kopdzīvei. Turklāt baumošana, noliegums un bezcerība pāriet uz jauno paaudzi. Mums citam citu būtu jāiedrošina domāt: nevis *man pienākas tas un tas*, bet *ko es varu darīt, lai nākotnē būtu cerīgāka*.

Visbeidzot, vēl viens secinājums un reizē novēlējums jaunajai padomei. Mēs lielākoties darbojamies šajā brīdī. Bet vajadzētu vairāk skatīties uz priekšu un strādāt nākotnei.

Alnis Auziņš

Liekam aiz auss

Pašvaldības 2005. gada budžets

Vecā deputātu padome apstiprināja budžetu, lai... tā izpildi uzticētu jaunajai. Noteikti svarīgākie darba virzieni, izdevumi salāgoti ar izdevumiem. To visu sīkāk klāsta pagasta padomes priekšsēdētājs, izpilddirektors, finanšu speciāliste un projektu koordinatore.

Veco dāvana jaunajiem

Gunārs Laicāns: — Šogad īpatnējītas, ka budžetu apstiprināja vecā padome, bet turpmāk strādās jaunā. Iespējams, ka tā šo to grozīs. Protams, lielie virzieni, prioritātes nemainīsies.

Kur varam cerēt uz papildieņēmumiem? Kā vienmēr domājam par savu granti. Ja asfaltēs Kolkas — Ventspils ceļu, tad pēc grants varētu būt liels pieprasījums. Bet katrai struktūrvienībai būtu jācenšas palielināt ieņēmumu daļu, īpaši tām, kas spēj tālāk lietderīgi izmantot īpašumu, iznomājot telpas.

Galvenais — rūpīgs sagatavošanās darbs

Andris Kojro un Inguna Klēvere: — Jauno budžetu veidojām mēnešus divus. Kā ierasts, vispirms noteicām neatliekamo maksājumu sarakstu, dažādu kredītu atmaksu un galvenos darba virzienus jeb prioritātes.

Kopā ar katras struktūrvienības vadītāju pārrunājām atsevišķos budžetus. Mudinājām tajos paredzēt līdzekļus attīstībai. Pirmsskolas izglītības iestādei (PII) *Kurzemīte* derētu izremontēt gaiteni, pilij — skatuvi, Veselības un sociālās palīdzības centram (VSPC) — iegādāties rentgena aparāturu zobārstniecības kabinetam. Pēc tam atsevišķos budžetus apsprieda deputāti komisijās. Gandrīz visām struktūrvienībām apstiprināja to sastādītos budžetus. Neļāvām iekļaut vienīgi ārzemju komandējumus, tāpat palikām pie iepriekšējām algām, jo minimālā alga nav palielināta.

Mūsu galvenais uzdevums ir uzturēt pašvaldības iestādes, ko arī pilnībā veicam.

Attīstības virzieni

A. Kojro: — Šogad svarīgākie ir dažādi nozīmīgi kultūras pasākumi. Jūnijā uzsāksim Kurzemes novada

pirmsskolas bērnu deju kolektīvu 5. koncertfestivāla *Es mācēšu danci vest* un Latvijas tautas mūzikas svētku dalībniekus. Augusta sākumā Dundagā viesosies mednieku festivāls *Minhauzens-2005*. Tātad jāatjauno estrāde. Ar celtniecībai paredzētajiem Ls 10 000 pilnībā nepietiks, taču deju grīda līdz 1. jūnijam jāuzbūvē.

Mūsu nepaveiktais no iepriekšējā gada — kapliča. Apspriedām vietu un izraudzījāmies Anstrupes kapus. Bet, lai tur celtu, vispirms jānokārto īpašuma lietas. Vai kapliču šogad uzcels, to lems jaunie deputāti.

Arī šogad esam paredzējuši rezerves fondu, tur novirzot Ls 2200. Daļa šīs naudas domāta projektu līdzfinansēšanai.

Skaitļu valodu tulkojot

Pamatbudžetā paredzēts ieņemt Ls 779 953, izdot — Ls 799 338, līdzekļu atlikums gada sākumā — Ls 36 385.

Pēdējo skaitli pieskaitot pirmajam un no šīs summas atņemot 799 338, iegūstam plānoto budžeta līdzekļu atlikumu pārskata perioda beigās.

Gandrīz visām struktūrvienībām budžets pieaudzis. Lielākie budžeti no struktūrvienībām — vidusskolai Ls 122 103, VSPC Ls 99 802, Dundagas mākslas un mūzikas skolai Ls 72 878, *Kurzemītei* Ls 74 904, pārvaldei Ls 53 972, pilij Ls 38 970.

Ieņēmumu prognozē lauvas tiesu, 48%, aizņem iedzīvotāju ieņēmumu nodoklis, nekustamā īpašuma nodoklis — 13%.

Nozaru griezumā redzam, ka procentuāli **visvairāk paredzēts tērēt** izglītībai — 34, tālāk secīgi vides aizsardzībai — 23, sociālajai nodrošināšanai — 15, kultūrai un brīvajam laikam — 13, izpildvarai — 10, transportam — 2, sabiedriskajam darbam, norēķiniem un sabiedriskajai kārtībai — pa 1%.

Algas **plānotajos izdevumos** joprojām veido lielāko daļu — Ls 317 036 jeb 39%. Nedaudz pieauguši līdzekļi izpildvarai, bet samazinājušies brīvajam laikam — vairāk nekā 2002. gadā, bet mazāk nekā iepriekšējos divos gados. Pabalstos trūcīgajiem iedzīvotājiem atvēlēti 15 233 lati (2004. gadā Ls 10 942, 2003. gadā Ls 9299), pašvaldības vēlēšanām — Ls 4 100.

A. Kojro: — **Ar budžetu kopumā var iepazīties pagastmājā, tikai, pirms to dara, vajadzētu iepriekš paaicināt talkā mani vai Ingunu.** Skaitļu un aiļu gan ieņēmumu, gan izdevumu sadaļā ir ļoti daudz, un mēs varētu paskaidrot ikvienu no tiem.

Jaunums — Eiropas Savienības PHARE projekti

Budžetā atspoguļojas jauna sadaļa un jauna struktūrvienība — ES PHARE

projekti, kam atvēlēti Ls 87 995, galvenokārt ES finansējums. **Alanda Pūliņa:** — Tas ir projekts citu projektu sagatavošanai — izpētei un tehniski ekonomiskās dokumentācijas sagatavošanai. Lai attīstītu lībiešu kultūrvēsturiskās vietas, gribam noskaidrot tūrisma attīstības izredzes, iespējas izveidot tūrisma informācijas zīmes, tūrisma portālu internetā, Ziemeļkurzemes lībiešu kultūrvēstures muzeju Dundagas pilī. Cik no šīm iespējām mūsu pašvaldība spēs izmantot, tas jau būs nākamo gadu budžeta jautājums.

Atsevišķi noris lībiešu amatniecības projekts (kokapstrāde, keramika, bukletu sagatavošana), kas arī atspoguļojas budžetā. Šo projektu galvenokārt finansē ES PHARE grantu programma *Sabiedrības integrācijas veicināšana Latvijā*.

Galavārds

A. Kojro: — Kopš esam beiguši atmaksāt vidusskolas kredītu, budžetu sastādīt vairs nav tik grūti. Nākamgad vieglās dienas noliksim, jo, lai risinātu ūdenssaimniecības un kanalizācijas jautājumus, būs atkal jāņem kredīts. Tieši tāpēc šogad paredzējam līdzekļus attīstībai, jo pašlaik to varam atļauties.

Alnis Auziņš

Grozījumi veselības aprūpē

Pirmajā aprīlī, vēl gultā esot, mēs varam gudrot, kā citus mīļi iznest cauri, lai pēc tam ar prieku iesauktos: “Aprill! Aprill!” Diemžēl nekāds aprīļa joks nav grozījumi veselības aprūpē, kas stājas spēkā no 1. aprīļa (MK noteikumi nr. 1036 *Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība*, apstiprināti 2004. g. 21. decembrī).

No 1. aprīļa **ģimenes ārsta apmeklējums** tāpat kā līdz šim maksās Ls 0,50. Par mājas vizīti jāmaksā pēc vienošanās ar ģimenes ārstu. Bērniem līdz 18 gadu vecumam par mājas vizīti nav jāmaksā (jāvienojas par transporta izdevumiem). Pirmās grupas invalīdiem un iedzīvotājiem, kas vecāki par 80 gadiem, par mājas vizīti jāmaksā Ls 2.

Par speciālistu (ķirurga, ortopēda, acu ārsta utt.) **apmeklējumu bez ģimenes ārsta norīkojuma** jāmaksā atbilstoši konkrētās ārstniecības iestādes apstiprinātajam cenrādī.

Apmeklējot speciālistu ar ģimenes ārsta norīkojumu, jāmaksā Ls 2 (līdz šim Ls 0,50). Bez ģimenes ārsta norīkojuma par Ls 2 reizi gadā var apmeklēt onkologu, tuberkulozes ārstu ftiopulmonologu, dermatovenerologu, endokrinologu, psihiatru, narkologu un ginekologu — profilaktiskai apskatei.

Par ārstēšanas dienas stacionārā (Dundagas veselības un sociālās palīdzības centrā — VSPC) no pirmās ārstēšanās dienas būs jāmaksā Ls 0,50. Pacienta līdzfinansējums izmeklēšanai un procedūrām — Ls 0,50 dienā.

Tātad kopā Ls 1,00 dienā. Līdz šim bija jāmaksā Ls 2,50 par pirmo dienu un Ls 1 par katru nākamo.

Ja dienas stacionārā pacients gribēs ēst pusdienas, par tām jāpiemaksā Ls 0,60. Ja pacients tur vēlies uzturēties visu diennakti, tad jāpiemaksā Ls 1,50 (trīsreizēja ēdināšana un pārējās izmaksas). Tad kopējā summa diennaktī sasniedz Ls 2,50.

Par ārstēšanas reģionālajā slimnīcā (piemēram, Ventspilī) jāmaksā Ls 5, sākot ar otro ārstēšanās dienu, par ārstēšanas specializētajā slimnīcā (Rīgā) — Ls 4, sākot ar otro dienu, par ārstēšanas lokālajā slimnīcā (Talsu rajona slimnīcā) — Ls 3, sākot ar otro dienu.

Valsts apmaksātu neatliekamo palīdzību sniedz šādos gadījumos:

* ja ir apdraudēta cietušā dzīvība (pēkšņa sasilšana, hroniskas slimības paasināšanās, nelaimes gadījums, avārija, katastrofa, ķīmiska, kombinē-

ta trauma, elektrotrauma, svešķermeņis elpvados, sliksana, smakšana, saindēšanās);

* pēkšņa sasilšana vai trauma bērnam sabiedriskā vietā;

* atbilstoši diagnozei un veselības stāvoklim pacientu nepieciešams pārvest, kā arī nogādāt dzemdētāju ārstniecības iestādē;

* ārpus ambulatoro ārstniecības iestāžu darba laika, ja gaidīšana var apdraudēt cilvēka dzīvību.

Pārējie neatliekamās medicīniskās palīdzības iestādes brigādes sniegtie veselības aprūpes pakalpojumi ir par maksu saskaņā ar iestādes maksas pakalpojumu cenrādi.

Dienas stacionārs nodrošina neatliekamo medicīnisko palīdzību savā darba laikā.

Iedzīvotāju lielākā neapmierinātība un neizpratne varētu rasties saistībā ar rentgena uzņēmumiem, kas nepieciešami dažādu traumu un de-

guna blakusdobuma saslimšanu gadījumā, mugurkaulāja un galvaskausa izmeklējumiem. Šos rentgenoloģiskos izmeklējumus nosaka ārsti speciālisti, tātad pacientam vispirms jāmero ceļš uz Talsiem, par konsultāciju maksājot Ls 2, par rentgenogrammu — pacienta iemaksu. Taisnība, te pastāv otra iespēja. Ģimenes ārsts var ieteikt rentgena uzņēmumu izdarīt Dundagas VSPC. Tad pacientam par uzņēmumu jāmaksā pēc apstiprinātā maksas pakalpojumu cenrāža, kas svārstās no Ls 1 līdz Ls 3.

Maznodrošinātie un vientuļie pagasta iedzīvotāji kā līdz šim varēs griezties VSPC sociālajā dienestā, lai daļēji vai pilnībā segtu medicīnisko pakalpojumu izmaksas.

Tuvākas ziņas par grozījumiem slimnieku rehabilitācijas jomā, endoprotezēšanā u.c. jautājumus pie ģimenes ārsta vai arī VSPC vadītāja.

Valdis Rande, VSPC vadītājs

Beigas ir jauna sākums jeb Piensaimnieki turas

Stāsta piensaimnieku kooperatīvās sabiedrības *Dundaga* valdes priekšsēdētājs Guntis Pirvits.

Mūsu uzņēmums ieguvis atzišanas aplieciņu un atsācis darboties. Liels paldies pašvaldībai, kas nāca talkā, lai labvēlīgi atrisinātu mūsu būt vai nebūt jautājumus, tāpat iedzīvotājiem par morālo atbalstu!

Protams, uzņēmuma dīkstāve un neskaidrība par nākotni ir radījušas nopietnus zaudējumus, un tagad gandrīz vai jāsāk no jauna. Kolektīvs paputējis — vairāki speciālisti atraduši citu darbu, tāpat krietni esam zaudējuši savus piena piegādātājus. Visa mūsu darbība pašlaik noris apmēram trešdaļa no iepriekšējā apjoma.

Iemesli skaidri — zemniekiem kaut kur pienu vajadzēja nodot, valdīja neziņa, diemžēl arī mēs bijām parādā piena naudas. Tāpat dažām firmām vēl esam parādā par degvielu. Pēdējos mēnešus bijām itin kā balansējuši uz naža asmens — gan zemniekiem jāmaksā, gan jācenšas izpildīt Pārtikas un veterinārā dienesta (PVD) prasības, kas nozīmēja vienu — vajag naudu. Tāpēc

vēlreiz liels paldies zemniekiem, kas ar savu naudu mūs balstījuši.

Kādu redzam nākotni? Ir laikam tā, ka ikvienas beigas ir kaut kā jauna sākums. Mums nemaz citas iespējas nav — jādomā uz priekšu.

Jāatrod jauni speciālisti, jāpapildina kolektīvs. *Jaunas asinis* varētu nākt tikai par labu. Tā uzskata mūsu valde un arī es pats. Tas ir grūti, bet paveicams. Nākamais — jānovērtē, kuras tirdzniecības vietas mums tiešām vajadzīgas, un varbūt jāatsakās no tām, kas atrodas lielā attālumā. Nešaubīgi jāstrādā ar zemniekiem. Pirmām kārtām norēķināsimies ar tiem zemniekiem, kuri pienu mums joprojām nodod, tad ar tiem, kas pašlaik no mums aizgājuši.

Vai varam vismaz daļēji atgūt savus piegādātājus? Jā. Bet īstenība ir skarba — visu nosaka cena. Patlaban daži uzipircēji piedāvā ļoti lielas cenas, ar kurām mums grūti konkurēt. Taisnība, tad arī kvalitātes prasības pienam ir ļoti augstas.

Festivāls Sadraudzības tilti 2005

5. martā Laidzes profesionālās vidusskolas zālī pieskandināja pašvaldību sadarbības apvienības (PSA) Ziemeļkurzeme bērnu balsis un deju solī.

PSA *Ziemeļkurzeme* bērnu un jauniešu mākslinieciskās pašdarbības kolektīvu festivāls *Sadraudzības tilti* notika jau trešo reizi, pulcējot 133 dalībniekus no Ances, Dundagas, Laidzes, Lubes, Puzes un Tārgales. Festivāla mērķis ir iepazīt kaimiņpagastu bērnu prasmi dziedāt, dejojot un spēlēt mūzikas instrumentus. Pasākumu atbilstoši scenārijam prasmiģi vadīja rūķi Kērpītis un Klačiņa, kopīgi ar vērtētāju komisiju nosakot visiem dalībniekiem dažādas nominācijas. Dundagu šogad pārstāvēja Hanss ar savu dziesmu *Palidzi* un Sabīne ar stāstījumu Dundagas izloksnē *Uz dižpilst Rīg*.

Pēc sātīgām pusdienām, diplomu, festivāla emblēmas un saldo balvu saņemšanas visi festivāla dalībnieki apmeklēja Laidzes peldbaseinu.

Ceļojošo festivāla simbolu — Sprīdīša lāpstu — no Laidzes pašvaldības vadītāja Ģirta Kalnbirzes saņēma Ances pagasta priekšsēdētāja Aira

Kajaka, kura visus aicināja nākamgad tikties Ancē.

Gunta Abaja, PSA Ziemeļkurzeme koordinatore

• **Sabīne Freiverte Dundagas izloksnē stāsta Uz dižpilst Rīg.**

Autores foto

Ciemos

SŪDE

Apmēram divpadsmit māju ciems, kurā vairs nedzīvo senie pamatiedzīvotāji. Baronu laikos bijusi muiža, muižas ēkā no Latvijas brīvvalsts laika atradusies Jaundundagas mežniecība. Otrā pasaules kara laikā ciemā neilgi darbojusies skola.

NO FRIČA ĪVNIKA PAGASTA APRAKSTA

Bijušās Sūdes muižas jaunsaimniecības: Atmatas, Ceplīši, Angāri, Kraujnieki, Priednieki, Rīdemeži, Silkalni, Silmaļi, Senavnieki, Stūrītis, Srautmaļi.

Mežniecība bij. Sūdes muižā: Jaundundagas mežniecība.

F. Īvnieka sniegtajiem datiem nepieciešamas piebildes. Pirmkārt, apšaubāms mājvārds *Angāri*, visticamāk, pareizais nosaukums *Kangari*. Otrkārt, pareizs nosaukums ir *Sonavnieki*, nevis *Senavnieki*. To apliecina gan ciema bijušo iedzīvotāju atmiņas, gan divi citi dokumenti. Pirmais, LVVA 1308.f. 4.a. 1939. g. Dundagas pag. lauksaimniecības uzskaites dati (Kubalu skolas-muzeja [KSM] krājumi) atspoguļo Sūdes ciemā esošās saimniecības un to īpašniekus 30. gadu beigās. Minētas 9 mājas: *Atmatas* (Ilze Feodorovičs), *Ceplīši* (Krišs Andersons), *Kangari* (Ernests Atvasis), *Kraujnieki* (Eduards Upmanis), *Priednieki* (Jānis Petropšs), *Silmaļi* (Eduards Derķevics), *Sonavnieki* (Heinrihs Balgalvis), *Srautmaļi* (Ernests Ostups), *Stūrītis* (Teodors Jankovskis, būvgal-dnieks).

Savukārt citā dokumentā (LVVA

IZ SENIEM LAIKIEM

Nostāsti par veco Urbantu, kurš varējis pestētus valdīt

Reiz (tas gadījies Sūdē) pa ceļu braucis viens saimnieks un ieraudzījis stāvam jaunas pastalas. Laba manta, ņēmis un ielicis ratos. Nu bijis slikti, vīram briesmīgi piemetušies augoņi

• Sūdes muiža 20. gs. sākumā.

Foto no Kubalu skolas-muzeja krājumiem.

visās malās. Mēģinājis apārstēt, tikt vaļā, nekā. Braucis pie Urbanta. Kāpjot pāri sliekšnim, Urbants jau saucis: “Nu kāpēc tu ņēmi to pastal!” Sai-

• Ernests Ostups Srautmaļos 1937. gadā. Ar paša saimnieka roku fotogrāfijai otrā pusē uzrakstīts: Auzu sēja 1. maijā.

1308.f. 15.a. 3016.l. Tautas skaitīšana Ventspils apr. Dundagas pag. 1941., arī KSM krājumi), līdztekus minētajām saimniecībām minētas *Dzintarkalni* (Eduards Kenigvalds), *Silkalni* (Ernests Legzdīņš), *Sūrūmi* (Kārlis Linde, muižas ēka. — Red.), savukārt *Stūrītis* sauktas par *Stūrīšiem*.

Šajos uzskaitījumos neatspoguļojas divas mājas — *Rīdemeži*, kas nav celtas vienā laikā ar pārējām jaunsaimniecībām, un senas mežsargu mājas *Juijas*, kas atradušās mežā savrup no pārējām, tomēr, kā uzskata bijušās ciema iedzīvotājas Māra Krēšlīņa un Gunta Mitlere, piederīgas Sūdes ciemam.

IEVĒROJAMI CILVĒKI

Par Ernstu Freiju

Freijs Ernsts, dzimis 6. martā 1874. g. Dundagas Sūdes muižīņā, rentnieka dēls. Pēterburgā filoloģija 1894. — 1898. g., diplomēts virsskolotājs komercskolās: Pabjanicas Petrokovskas guberņā 1898. — 1903. g., Baku 1903. — 1906. g. Ribinskā.

No grāmatas *Latvieši un latvietes Krievijas augstskolās*. Jelgava, 1908. KMS krājumi

mnieks atdevis pastalu Urbantam un drīz pēc tam atlabis.

Teicēja Irēna Oste Olsteros, KSM krājumi

• Ernesta Ostupa un Elzas Alkšbirzes kāzas 1936. gadā.

Foto no M. Krēšlīņas albuma

DRUSKAS PAR PIEKTO GADU

Vilnis Mitlers: “Trīspriede tagad ir pilnīgi nocirsta. Šimpus Trīspriedes uz Sūdes pusi, kreisajā ceļa malā, tēvs man rādīja augstu nocirstu priedes celmu. Serde vien bija palikusi. Jau pēc Piekta gada vairākus gadus [revolucionāri noskaņoti dundadzieki] priedē vilkuši augšā sarkano karogu. Uradņikiem — vai kā nu viņus sauca — apņicis kāpt un ņemt nost, un priedi vienreiz nocirtuši. Celms atradās pretī *Silmaļu* mājām.”

1902. gadā Fricis Sīpols arī Sūdes muižā nodibina sociāldemokrātu pulciņu.

No *Dundagas pagasta revolucionāru biogrāfijas, KSM krājumi*

MAZLIET PAR MUIŽAS LAIKIEM

“Ostups pēdējā laikā bija muižas pārvaldnieks. Bijuši 7 — 8 kalpi, kas dzīvojuši muižas kalpu ērbīgī. Vēlāk kalpiem te iedalīja jaunsaimniecības.”

Nezināms tēcējs *Mazmelķos, KSM krājumi*

Māra Krēšlīņa (Ostupe, dz.

1938. g., līdz 1957. g. dzīvojuši *Srautmaļos*): “Sūdes muiža piederējusi Ostenzakenam. No barona muižu esot rentējis mans tēvs Fricis Ostups. Sūdes muižai bija nosaukums *Sūrūmi*.”

Elza Ostupe (Alkšbirze, dz. 1912. g., no 1936. līdz 1974. g. dzīvojusi *Srautmaļos*): “Vecais Fricis Ostups, uzzinājis, ka te izrentē muižu, bija atnācis no Ugāles un sācis dzīvot *Sūrūmos*.”

V. M.: “Tur bijusi lopu muiža, spriežot pēc vēlākajām jaunsaimniecībām, viena no mazākajām muižām Dundagā. Bet bija kalpu māja un vareni staļļi. Kārtīgas ķieģeļu ēkas no baronu laikiem.”

PAR JAUNDUNDAGAS MEŽNIECĪBU UN MEŽZINI KĀRLI LINDI

Šlīteres vmžn. III iec. Jaundundagas mžn. Sūdes mž., 4 klm. no Dundagas dzc. stc., mžz. Linde Kārlis, tlr. Dundaga 48.

No V. Salnais, A. Maldups. Pagastu apraksti. R.: 1935. g., KSM krājumi

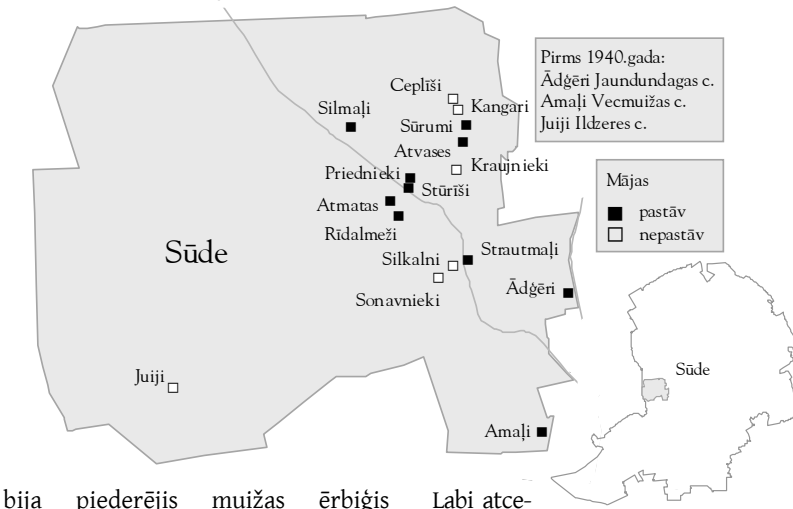
V. M.: “Sūdes muižā jau pirms kara atradās Jaundundagas mežniecība. Tur dzīvoja [Kārlis] Linde. Muižas mājā es biju 70. gados, toreiz tur mitinājās strādnieki. Redzēju pamatīgu, skaistu, baltu vannu, kas Dundagā bija retums. Noteikti Ulmaņlaikos mežniecība iekārtojusi. Man likās, ka Jaundundagas mežniecība apdzīvoja visu mežkunga māju. 50. — 60. gadu mijā mājā bija iekšā svekotāji.”

M. K.: “Linde apprecēja Upmaņu meitu Liliju. Bērnu viņiem nebija. Lilija kara beigās aizbrauca no Latvijas, jo bija aizsardze. Linde palika. Linde vēlāk mežā nomira ar sirdstrieku. Dūšīgs bija.”

G. M.: “Lindes sieva aizbrauca vienam vācietim līdzī uz Vāciju.”

BRĪVVALSTS GADI

M. K.: “Pēc tam, kad beidzās Pirmais pasaules karš un baroni aizgāja, zemi sadalīja. Visi bijušie muižas kalpi dabūja zemi. Mans tēvatēvs, kas bija rentējis muižu, savā īpašumā ieguva vienu gabalu — *Srautmaļus*. Upmaņi paņēma sev muižas piedrabu (kalpu māja tā nebija) un to pārtaisīja. Saucās *Kraujnieki*, to māju vairs nav. Mana tēvatēva brālim Uldriķim

bija piederējis muižas ērbīgis (*Kangari*), un to viņš uzdāvināja mana tēva māsa, kas apprecējās ar Atvasi. Pašā Sūdes muižā ar laiku ierīkoja mežniecību.

Vēlāk pieceltas vēl mājas klāt. *Rīdemeži* būvēti vēlāk.

Mana mamma Sūdē ieprecējās. Kāzas bija 1936. gada 1. janvārī.”

E. O.: “Kad izvēlējās zemi, iznāca vesels ciemats. Mums bija liela māja. Nu jau viss beigts.

Zeme gan švaka, vissliktākā zeme. Zemi nelozēja, un Ostups kā bijušais muižas vadītis varēja izvēlēties ko labāku. Citiem tik slapja un akmeņaina vieta nebija. Paši spridzinājām akmeņus, rakām grāvjus, drenējām. Braucām uz mežu plūkt sūnas drenēšanai. Lauku malās rēgojās akmeņu grēdas.

Labi atceros mašīntalkas, kad ieradās palīgi no *Meļķiem*, arī Ostupi un Legzdīņi. Tad brūvēja alu, kāva jēru. Bet galvenais — pēc darba bija milzīga dziedāšana. Likās — dziesmām nebūs gala, un cilvēki visām dziesmām zināja vārdus.

Sonavniekos bija divi skaisti zirgi, vienu sauca par Buku. Atceros arī īgauņu puisi Robertu, kas dīvaini runāja.

Mana māsiņa Mirdza bija dzimusi 1926. gadā, un jau pirms 1950. gada viņa aizgāja prom uz Rīgu studēt. Arī Zelma viena tur nepalika un pārcēlās dzīvot pie meitas.

Pirms gadiem pieciem abas ar Mirdzu nolēmām doties pārgājienā un izstaigāt viņas bērnības dienu skolas taku no *Sonavniekiem* uz *Balto skolu*. Sagatavojām piknika grozu un devāmies uz

• Strautmaļu mājas 20. gados.

Jaunsaimniecības cēla vienā laikā. Manam tēvam bija 21 ha (9 ha aramzemes), citiem bija mazāk. Ernests, iedams mežā peļņā, bija iekrājis naudu un varēja iegādāties lauksaimniecības tehniku — pļaujmašīnu, sējmašīnu. Aizdevumus viņš neņēma.”

M. K.: “Visi ciemā nodarbojās ar zemkopību, bet savām vajadzībām vien iznāca.”

Andris Jankovskis, dz. 1946. g., no 1955. līdz 1973. g. dzīvojis *Stūrīšos*: “Brāļi Jankovski *Stūrīšos*, laikam mūsu attāli radinieki, bija amatnieki. Cik labi, es nezinu. Viņiem bijusi 3 ha amatnieku zeme.”

M. K.: “*Stūrīšos* abi brāļi bija amatnieki. Māju paši uzcēla, galdus taisīja, droši vien citas mēbeles arī.”

Atmiņas par Sonavniekiem un Mirdzu Balgalvi-Ziemeņi

Aina Pūliņa: “Mana mamma un Zelma Balgalve no *Sonavniekiem* bija māsas, un mēs bieži ar riteņiem braucām uz Sūdi ciemos. Ar māsiņu Mirdzu bijām apmēram vienaudzes. Zemas tante bija izcili viesmīlīga. *Sonavniekos* bieži apgrozījās ciemiņi.

Balgalvi bija ienākuši no Vānes Latvijas laiku beigās. Mirdzas tēvs, mēs viņu saucām par Einonkuli [Heinrihs?], bija dārznieks. Viņš sastādīja ābeļdārzu, avenes un upenes. Viņam bija kupli mati, bet vasarās Einonkuls nodzina pliku galvu. *Sonavniekos* viņš nodzīvoja tikai dažus gadus un nomira — jau pirms kara.

Mirdzas agrāko mājvietu. Bijām nodomājušas tur ieturēties. Diemžēl *Sonavnieku* mājvieta bija tā piedraņķēta, ka pusdienošana zaļumos izpalika.”

Alnis Auziņš

Autors pateicas par atbalstu raksta tapšanā I. Abajam, A. Jankovskim, M. Krēšlīņai, G. un V. Mitleriem, E. Ostupei un A. Pūliņai.

Nobeigums nākamreiz

• No kreslās: Aina Dzintare, Ilga Dzintare, Ērika Tilmane un Mirdza Balgalve. 1937. gads.

Foto no A. Pūliņas albuma

Kreisajā pusē, kur sirds

KURA SKAISTĀKĀ?

28. izlaidums, 1974. gads

Atmiņu klades bijušas populāras visos laikos. Tā ir iespēja arī kautrīgam cilvēkam iegūt sava sapņu prinča (vai princeses) veltījumu ar visu auto-grāfu. Klusā simpātija gan kladi saņēma tikai tad, kad savus ierakstus tajā bija atstājuši citi laika biedri. Septiņdesmito gadu sākumā mēs šim nolūkam izmantojām trīsstūra veidā salocītas rūtiņu burtnīcas, kurām uz vāka bija rakstīts "Ko tu par mani domā?". Kad veltījums bija uzrakstīts, tad lapu pārlocījām pa diagonāli divas reizes un nedaudz aizlīmējām, lai teksts pa-

Arī mūsu klase vidusskolā nebija izņēmums. Rudens togad bija vēss un saulains. Liekas, tuvojās ceturkšņa noslēgums, jo cits aiz cita staigājām pa koridoru aiz pils zāles un atkārtotām uzdoto. Pie Dzintriņa (Dzintras Irbes), kura gāja man pa priekšu, piegāja Andris Vitmanis un kaut ko iedeva. Tad viņš apgriezās un ar nolemtības izteiksmi sejā atmeta ar roku.

— Ēeh! — atskanēja sakāmais, kas Andrim derēja visiem dzīves gadījumiem.

— Kas ir? — piegāju pie Dzintras.

• Sarmīte Šleinere tūlīt pēc vidusskolas beigšanas.

liktu apslēpts citu acīm. Trīsstūrīša priekšpusi rotāja īpašnieka vārds dažādā mākslinieciskā izpildījumā ar īsu pantiņu. Ļoti populārs bija:

*"Dzīvo dzīvē dzīvu dzīvī! —
Dzīvam dzīvē dzīva dzīve."*

Otrā trīsstūrīša pusē rakstīja: "Atvērt:" un datumu vai notikumu, kad to drīkstēja darīt. Parasti izvēlējās kādu zīmīgu, bet attālu notikumu: vārda dienu, ceturkšņa noslēgumu... Šajā procesā svarīgākais bija intriga, noslēpums, kas attālināja lasīšanas brīdi.

— Andris atdeva "Ko tu par mani domā", — Dzintra sacīja, un viņas smaidā bija kaut kas blēdīgs.

— Nu un? — manas acis kavējās pie Dzintras pirksta zem vārda "Atvērt".

— "Tad, kad uzkrītis pirmais sniegs", — Andris bija izvēlējis pietiekami tālu notikumu.

Paskatījos ārā pa logu. Ak jā! Šonakt bija uzsnidzis pirmais sniegs.

Skolas skaistākā meitene mums — pamatskolas 4. klases sīkaļam — protams, bija Zeltīte Fridmane. Viņai bija burvīgs mazs deguntiņš, brīnišķīgas

acis, skaista mute un jauks smaids, kas ievilka mīlīgas bedrītes vaigos. Skolas vienīgais sporta laukums atradās pie *Mazās skolas*. Devītklasnieces īsajos sporta tērpos pēc fizikultūras stundas uz *Mazās skolas* meiteņu ģērbtuvēm skrēja vairākas reizes nedēļā. Vajadzēja paspēt pārgērbties un tad uz pili atpakaļ — uz stundām. Zeltīte ir visskaistākā, to mēs zinājām skaidri. Bet ak vai! Gadu vecākās piektklasnieces mūsu jūsmu satricināja:

— Zeltītei taču ir līkas kājas!
— ??? Kājas arī jāņem vērā? — bijām apjukušas.

Nākamajā starpbrīdī mēs vestibilā stāvējām rindā, jo jautājums bija svarīgs.

— Jā! Ir gan līkas!
Ko nu? Pēkšņi Zeltīte vairs nebija prātā, jo tagad jautājums bija cits:
— Vai man arī ir līkas kājas?

Mana sola biedrene Gaļina Šilko (tagad Jēgere — Talsu VID konsultante) uzņēmās eksperta lomu: — Kājas jānoliek līdzās tā, lai pēdas un ceļgali ir kopā. Ja ikri saskaras, tad kājas ir taisnas! — tik izsmelošam paskaidrojumam nevarējām iebilst, tāpēc pa vienai stājamies Gaļinai pretī un uz klausījām spriedumu:

— Taisnas!
— Gandrīz taisnas!
— Vispār taisnas!

Arī es nostājos tiesneša priekšā:

— Līkas! — Gaļina paziņoja, bet tad, tā kā apžēlodamās par mani, piebilda: — Bišķiņ!

Tā nu tas ir. Mūsu 5. klases foto uzņēmumā pie *Mazās skolas* sienas uz mūžiem bildes labajā malā stāvēs Sarmīte Šleinere ar *bišķiņ līkām* kājām.

— Bet kā tad ar skolas skaistāko meiteni? Un kājām?

Stāvējām atkal skolas vestibilā un skatījāmies garām skrejošo meiteņu kājās. Tagad zinājām, ka lietas būtība ir ikros.

— Sarmītei Dinsbergai! — mēs bijām vienis prātis. Pēc meitenēm kārta pienāca zēniem. Te nu strīdu nebija: skaistākais zēns ir Viktors Breitenbergs. Tā, pētot devītklasniekus, pamazām no galvas iemācījāmies gandrīz visu viņu vārdus un uzvārdus. Varbūt vienīgi tādai pelēkai viduvēji-

bai kā Aldons Zumbergs mēs pat vārdū nepūlējamies iegaumēt.

Nu mums amats bija rokā, vērtējām klasi, kas bija 4 gadus vecāka: skaistākās meitenes bija Inta Brauna,

Nākamo klasi, kas 3 gadus vecāki par mums, 1955. — 56. gadā dzimušajiem, izlaidīsim. Mums, meitenēm, augot lielākām, lielākas kļuva arī prasības pret skolas skaistākās meitenes

• Sarmīte Šleinere 5. klasē "līko kāju" laikā — pirmā no labās.

Gunta Ivane, Velga Šlesere... Bet Jaungadā pienāca gadskārtējais skolas karnevāls, un pils zāles vidū, ieskausti ciešā skatītāju aplī, skolēni spēlēja *Maiju un Paiju*. Bārenīte Maija (Vita Egle?) pieticīgi sēdēja vienā apla malā un darbojās ap vērptamo ratiņu. Bet tad zāles vidū iznāca bagātā mātes meita Paija (Ruta Erenberga).

— Man baltas kājas! — Ruta pastiepa no kuplo svārku apakšas uz priekšu baltā zeķē ieģērbtu kāju ar skaistu siksnīņkurpi.

— Man zižu drānas! — Ruta papleta svārkus uz abām pusēm un pastiepa otru kāju.

— Tev nekā! Tev nekā! — viņa nicīgi paraustīja Maiju aiz drēbēm.

Un mana nabaga pamatskolnieka sirds, kas taču bija mācīta, ka bārenītes darba tikums jāvērtē augstāk par bagātnieces lielību, tomēr kapitulēja... Rutas balto (tad pasaulē ir arī baltas?) cieši piegulošo zeķu priekšā.

Mana ikdienā bija brūnās kokvilnas "briesmas", kas krokojās, bruka un šļuka uz leju pašos nepiemērotākajos brīžos.

Jā, protams, Ruta Erenberga ir skolas skaistākā meitene! Un Ēriks Balo-dis skaistākais skolas zēns.

nosaukuma pretendenti.

Skolotāja Inārija Siliņa audzināja pāris gadus par mums vecākus jauniešus. Skolotāja pati bija izsmalcinātības paraugs, un viņas klasē mācījās ļoti skaistas meitenes: Rudīte Brauna, Baiba Pavloviča, Mudīte Priekule, kas klases izlaidumā direktoram Guntim Grūslim pie rokas veda visus polonēzē.

Bet es atceros, ka mēs, desmitklasnieces, septembrī satikušās pēc vasaras brīvlaika, apspriedām absolventu gaitas:

— Maija Sileviča tikusi par stjuarti!
— Nevar būt!
— Var gan, jo viņai jostas vietas apkārtmērs ir 40 cm!

Tik spēcīgu argumentu neviena nespēja apgāzt. Un par tādu profesiju pat sapņot neuzdrošinājāmies.

Tā nu Maija palika mūsu 70. gadu sākuma skaistuma etalons. Arī pirms pāris gadiem žurnālā "Ieva" publicētā intervija un Maijas foto tikai apstiprināja — **Maija Sileviča ir skolas skaistākā meitene.**

Sarmīte Zumberga (kādreiz Šleinere), 28. izlaiduma absolvente
Foto no autores albuma

ZIEDĒJA JASMĪNI

26. izlaidums, 1972. gads

Pavasari un jaunību apliecinoši smaržoja meijas. Pils lielās kāpnes un gaitenis līdz zālei bija neparasti uzposts. *Desmitie* ar zaļumiem līdz nepazīšanai bija pārvērtuši citkārt tik nedrošo vietu — netālu skolotāju istaba, vītenkāpnes, pa kurām kā alvas zaldātiņi ar klašu žurnāliem rokās pārvietojās mācību priekšmetu skolotāji. Skolēniem kāpnes bija noliegtas. Tikai paši drosmīgākie vai pārgalvīgākie reizēm riskēja pa tām noskriet.

No pils austrumu spārna kuru katru brīdi varēja atskanēt šaranti čikstoša skaņa (no kāda cienījama pedagoga kurpēm). Lai arī pie loga parādes kāpņu galā sēdēt bija bezgala patīkami, neviens tā īsti labprātīgi tomēr negribēja nokļūt nevajadzīgā, piespiestā uzmanība slokā.

Todien tas viss bija bagātīgi apzaļumots, un bezgalībai līdzīgie 11 garie gadi aiz muguras. Vēl mirklis, un visi 30 izlidos kur kurais!

Raibāki par raibiem: dundžiņi, ančiņi, no Amesles, Pāces, Kolkas, Mazirbes... Meitenes baltās kleitās, zēni uzvalkos. Katrs ar savu individualitāti. Izcils biedriskums un satiecība vienoja mūs — dalītus un klasēs pārdalītus, un atkal apvienotus. Nemītīgas jautrības dzirksts kā saules zaķīši lēkāja no

viena pie otra. Starpbrīži bija par īsiem, lai reizēm kārtīgi izplūktos, un dežūrskolotāja arī drīz klāt.

Varēja aizdreifēt uz citu gaiteni, kaut gan bija noteikts starpbrīdī pastaigāties rātni pa divi. Parasti tā arī staigāja, ar grāmatu rokās, vēl mēģinot kaut ko iekalt. Pils trīs stāvos netrūka patīkamu vietīņu, un daudzās kāpnes veidoja vienotu iespēju starpbrīdī paspēt pacienoties citā spārnā.

Viņa ir veca, skaista un balta. Tādu mīklu sacerēja Santa Podkalne, kad 90. gados sāku strādāt jaunuzceltajā skolā par vizuālās mākslas skolotāju. Var piebilst — ne vien skaista, bet arī mīļa. Neparastais plašums, telpu savdabība. No rītiem mūs sagaidīja varenas durvis un kārtīgas parādes kāpnes. Neatkārtotajam visapkārt rosīnāja garu, lai kļūtu par radoši attīstītām personībām katram savā dzīves jomā. Apkārtne ietekmē un veido — sena patiesība.

Strādājot jaunuzceltajā vidusskolā, jutos kā alā. Arhitektūra kopumā un šaurie, tumšie gaiteniņi, bezpersoniskās kāpnes darbojās pret individu. Tagad daudz darīts, lai uzlabotu vizuālo lab sajūtu.

Skolai pilī bija īpaša, neatņemama gaisotne, kas pievelk pils absolventus

vēl joprojām.

Kā dzīvā fotogrāfijā atceros, kādi toreiz izskatījās mani klasesbiedri, kur sēdēja. Vai iespējams aizmirst Ilzes Dinsbergas smaidu!? Unguņiņas acis sprēgāt sprēgā. Un kas par balsi! Korī dirigenta balsts. Ar īpaši skanīgām un skaistām balsīm bija apveltītas vairākas meitenes.

• 1969. gads. 8. klases izlaidums kopā ar skolotāju Norbertu Kaupužu. Raksta autore pirmajā rindā 1. no kreisās.
Kārļa Filipa foto

Tika gādāts, lai skolotāji būtu apmierināti ar zināšanām. Māra Lāce visu zināja gandrīz no galvas; ja tomēr kaut kur aizķērās, tad skolotājiem vien atlika tverties pie Aivara Puriņa. Ticu, ka viņš spēja pierādīt pat to, ko

Pitagors nebija izgudrojis. Senajiem grieķiem oponent varēja vairāk par pusi klases; Inta Ahte, ja labi gribēja, pat vāciski.

Tad vēl bija sportiskie un veiklie. Savdabīgu izmaņu parādīja Ināra Sauliete. Viņai izdevās dabūt cauri PSRS dzelzs priekšskara režģim vēstuli toreiz populārajam ārzemju estrādes

Olgas Rajeckas popgrupā.

Dzīvē izraudzījamies diezgan neparastas profesijas. Iepriekšēja salidojumā veidoju videofilmu. Pētot secināju, ka dundadznieki visbiežāk izvēlas kļūt par skolotājiem un medicīnas darbiniekiem. Arī no mums bija samērā liels skolotāju birums. Elmārs Avots izmācījās par ārstu, Marija Peipiņa — par medmāsu. Neesmu dzirdējusi, ka vēlāk kāda pirms vai pēc mums būtu tik drosmīgi un bezbailīgi ilgus gadus pa debesīm vien dzīvojušies kā simpātiskā Maija Sileviča — stjuarte. Ja neklūdus, Aivars Puriņš ir arhitekts. Guntis Roga cep garšīgas kūkas. Mani saistīja nedaudz vēsture, tomēr stipri vairāk — māksla.

Gaitenī līdztekus mūsu klasei atradās tikai kāda klusa un mierīga *sīko* klasīte. Bijām nost no visiem galvenajiem ceļiem kā savā republikā ar savu prezidentu Norbertu Kaupužu. Divus gadus gozējāmies viņa cilvēcības pavēnī. Kad skolotājs Kaupužs aizgāja, mūs desmitajā klasē apvienoja ar paralēlklasi, un mums audzinātāja kļuva "a" klases audzinātāja Inārija Siliņa. Viņa prata skaisti pasniegt latviešu valodu un literatūru.

Varētu vēl daudz stāstīt, bet lai paliek vieta arī citiem.

Velga Eizenberga (kādreiz Spicmeistere), 26. izlaiduma absolvente

To atceramies martā

Pusgadsimts starp grāmatām un cilvēkiem

Aina Bērzkalne martā svinēja ievērojamu jubileju. Bet nākamgad ne mazāk nozīmīga gadskārta. Kopš 1956. gada (ar mazu pārtraukumu gadsimtu mījā) Aina strādā Vīdales ciema bibliotēkā. Turklāt ciema bibliotekāre gadiem ilgi ir viena no rosīgākajām vīdālniecēm — savulaik demonstrējusi kino, tagad darbojas ciema valdē, rīko sporta un kultūras pasākumus.

Kas manījies 50 gados?

Jubilāre (domāju, ka laikposmā starp šo un nākamo gadu Aina Bērzkalnei pietāv šis tituls) pasaka īsi: kādreiz grāmatu izvēle bija krietni mazāka, toties lasītāju skaits — lielāks. Sarūcis diemžēl arī pašu vīdālnieku pulks, nav vairs skolas, kultūras nama, arī ceļojošā kino, kas bija Ainas pārzinā un pulcēja pilnu zāli pat trīsreiz nedēļā. “Vīdale jau pagrima tad, kad apvienojāmies lielajā kolhozā,” bibliotekāre atzīst. Tā nu ir, ka šajā gadījumā teicienam *kad mēs augām, tad zāle bija zaļā*, ir pamatojums, ko daļēji apliecina Ainas Bērzkalnes biogrāfija. Vīdālniekiem bijis savs koris, deju kolektīvs (Aina tajā dejojusi), dramatiskais ansamblis. Tagad — atmiņas.

Ciema valde kustina

Lai apciemojuma reizē saruna krāsotos priecīgāk, pieminu nākot redzētos jaunus šūpoļu status ārpusē un

• **Aina Bērzkalne:** “Vislabāk man patīk grāmatas par latviešu aktieriem.”

Autora foto

svaigi izremontēto apakštāvu. Jā, par Lieldienām šogad tiešām domāts lai-

kus. Aina ar meitu Andu darbojas ciema valdē, kas mēģina iešūpot arī vietējo sabiedrību. Divreiz gadā noris sporta svētki — skolēniem jūnijā pēc mācību gada noslēguma, pieaugušajiem — augustā. Sportiska ir arī Anda un Ainas dēls Ēriks. Droši vien vismaz pa daļai tas ir mammas nopelns, jo skolas laikā Aina sekmīgi skrējusi garās distances, kā arī vingrojusi.

Ziemassvētku laikā valde rīko eglīti Vīdales pensionāriem, pieaicinot ar priekšnesumiem Dundagas mākslas

kariem un goziem. Nu daļa lejasstāva tikko izremontēta un bibliotēkai stāv priekšā Jurģi un atjaunotajām telpām. Bet Lieldienas svinēs vai nu ārā, vai iekšā — marta vidū par laikapstākļiem vēl bija grūti spriest. Taisnība, jaunās šūpoles jau nu aicinās jebkurā laikā.

Ko lasa pati, ko lasa citi

No jaunības Aina atmiņā iegūlusi grāmata *Paralēles krustojas sirdīs*, bet vislabprātāk bibliotekāre pati lasa grāmatas par latviešu aktieriem, arī *Lata romānus*. Tie saista arī citus vecāka gadagājuma cilvēkus, ko nevarētu teikt par daudziem ārzemju autoriem.

Bibliotēkas apmeklētāju vidū pēdējos gados īpaša piekrišana žurnāliem. *Santa, Veselība, Dārzs un Drava, Mazdārzņiņš, Apelsīns* — tāds ir Vīdales periodikas krātuves piedāvājums. Nopirkt daudziem nav pa kabatai, cita lieta — izlasīt bibliotēkā vai arī paņemt uz mā-

• **Aina Bērzkalne ar bērniem Andu, Ēriku, Aivaru un Inesi ap 1970. gadu.**
Foto no A. Bērzkalnes albuma

jām, ja tie nav jaunākie numuri.

Teātris Ainu saista ne tikai grāmatās. Savu reizi viņa aizbrauc kopā ar pensionāriem uz Rīgu, bet pārsvarā pa garajiem ziemas vakariem paskatās televīziju un, protams, lasa.

“Grāmatas man patīk, tāpēc grūti no darba šķirties,” atzīst Aina Bērzkalne.

Alnis Auziņš

Būdeni Arvīdam 19. martā mūžs savijas 80 gadu kļiņģerī

Nepamanījāt, ka todien krokodils Dundagas dīķmalā noplakšķināja asti, viltīgi piemiedza aci un no priekiem gandrīz jau būtu ticis pāri ielai un ūdenī iekšā. Bet ledus, kā par nelaimi, virsū, un galu galā, kur nu vairs jāskrien, jo mūžīgais krokodilu bieds Dundziņu Dandijs, kurš vismaz 10 000 šo Austrāli-

ņemams. Jau 1942. gada februārī iestājās 25. Abavas brīvprātīgo bataljonā. Tobrīd Arvīdam vēl nebija pilni 17. Taču brašs augums un liela dūša, vienīgā nelaime tā, ka vēl bijis ierakstīts mātes pasē. Beigās pieņēmeji izlīdzējušies ar skolēna apliecību. Senais notikums palicis atmiņā: “Biju neizsakāmi lepns, ka

cāko brāli Kārli spēkoties. Kad māte apsūkusi, tēvs mierinājis: “Ko nu baries, māt, tos jau vairs neizmācīs.” Pēc pusotra gada Arvīds atkal ienācis Būdeni sētā — ar cauršautu gurnu un uz spieķīša atspiedies. Spēkošanās ar vecāko brāli vairs nesanāca, arī viņš jau bija karā. Fronte aizvien vairāk tuvojās, un vecāki bija noraizējušies, ka arī jaunākajam dēlam būs jāliek malā skolas grāmatas un jāiet vecākajiem brāļiem palīgā. Cīņas kļuvušas aizvien nīkākā. 1944. gada 25. maijā kādā izlūkģājiēnā Arvīdam pietrūcis laimes, un viņš apgūlies Jelgavas slimnīcas baltajos palagos. Ciemos atbraucis Edgars ar ziņu, ka pavasarī viena liepa Būdenos vairs nav saplaukusi. Kārlis kritis... Arvīds, daudz maz atlābis, bez atļaujas kādā vakarā pazudis un jau nākamajā rītā iesolojis Būdenos. Tā tad arī bija pēdējā reize, kad Arvīds redzējies savējos un aiziedams viņiem un mīļajai tēvtēvu sētai mājās ar roku. Atvadoties māte sauja iespiedusi sudrabā kaltu Latvijas vairodziņu, teikdama: “Tas tev piemiņai.”

Atkal smags ievainojums 1945. gada februārī. Slimnīcas, evakuēšanās, uzlidojumi, viens gūsts, nākamais, bēgšana, trimdas gadi Vācēmē, kur visādu darbus izmēģinājis, tad izceļojis uz Austrāliju. Bet nekur nav varējis rast miera jaunas dzīves pamatiem. “Nekur un nekas nav līdzīgs tēva sētai,” vēlāk rakstīja Arvīds. “Kad gāju meklēt zeltu un pēc tam krokodilus, bieži sev teicu: man jāiet mājās. Bet kur? Kur ir manas mājas? Tagad tās nav tālu — atradīšu kuplu koku, izklāšu savu svēgu (guļamo maisu), un tā būs mana māja līdz nākamajai naktij.”

Tā 1991. gada pavasarī sākās mūsu sarakste. Jūliņtante pēc neizbēgamās Sibīrijas, kuras skarbajā zemē bija atstājusi savu Gustu un Būdeniem vairs drīkstēja iet apkārt tikai ar līkumu, kādreiz no Saldus Gaikēm, kur dzīvoja kopā ar jaunākā dēla Edgara ģimeni, uz Dundagas pusi pie vecajiem kaimiņiem atbraukusi, aizvien želojās par to tik bezgala mīlo, bet pavisam aplamo dēlu, kas Austrālijā medī krokodilus un nebrauc uz mājām. “Nu, būtu tak dzīvojis kā citi cilvēki,” vēl kā šodien atceros viņas ikreiz sakāmo. Vēstulēs

no Austrālijas atceļoja arī pa kādai lapiņai no Arvīda sarakstītajām grāmatām *Latvietis — krokodilu mednieks Austrālijā* un *Ilgas pēc saules*. Lai šermuļi skrietu pa kauliem, pietiek kaut vai ar vienu fragmentu. Nu, lūk!

“Skatos pāri upei un nevaru labi saprast — vai tas zemes sanesums kāpā vai milzu krokodils. Droši vien sanesums, nodomāju, un eju tālāk, taču, gribēdams šaubas pārbaudīt, tomēr griežos atpakaļ. Mākonis aizēno sauli, un skaidri varu saredzēt muguru ar lielajiem robiem. Bet tas nu gan izaudzis miesās! Ja viņš mani vēl nav ieraudzījis, tad viņa āda rīt būs iesālīta un satīta. Lēni lienu atpakaļ. Kad esmu ārā no viņa redzes aploka, skrienu taisni pāri smilšu kļajumiem. Tīcis līdz laivai, ieros uz upes otru krastu. Piesienu laivu pie koka, ar kara šauteni vienā rokā un ar cirvi otrā skrienu pa krastu uz strauta pusi. Tīcis tuvāk, eju lēnām, jo ar izkārtu mēli un trīcošām rokām nebūšu nekāds darba darītājs. Ziņkārē un uztraukumā lēni ceļu galvu augstāk pāri strauta malai. Augstāk ceļas arī šautenes stobrs, un pirksts ir gatavībā momentā palaist sprūdu. Jā, redzu jau grubuļaino astes virspusi, tad muguru. Kad mans skats tīcis līdz vietai, kur pēdējam kakla skriemelim vajadzētu būt savienotam ar galvu, piespiežu sprūdu, un šāviens atbalsojas upes krastos. Šauju vēl un vēl. Pēc pirmā šāviena

viņš atver žokļus, pēc otrā šie vārti aizveras. Pēc tam vēl viņa acis ir nīkums. Pēc galvā iešautās lodes acis aizveras. Bet tā ir viltība, kad piebakstu, atkal atveras un tajās kvēlo lāsts visai cilvēcei. Straujā lēcienā uzlecu nezvēra mugurā un ar cirvja asmeni skaidu klintij līdzīgo pakausi. Pēc tam paceļu plakstu, un tur ir tikai miglaina vienaldzība, viss ienāids un ļaunums zudis. Noraušu sviēdus un nosēžos uz nezvēra purna, liekas, šis ir lielākais, kādu esmu nobeidzis, vismaz pāris tonnu svarā. Nodirāto ādu nemaz nevaru pacelt, jāpiebrauc laiva un jāievel tajā. Nevaru paveikt arī veco paražu — nocirsto galvu uzvilkt kokā. To tikko varu pakustināt. Nofotografēju un braucu tālāk. Tai pievakarē turpat netālu dabūju vēl divus. Vakara zvīlņu uz paklātā svēga un veros tumšajās debesīs. Rēķinu, ka šajos ūdeņos esmu jau divas nedēļas, sāls palicis vairs tikai dažām ādām, un tās varētu iegūt atpakaļceļā. Rītā pamodies, priecīgi dziedādams, eju uz upmalu, lai aši ieiektu ūdenī un nomazgātos. Mana dziesma paliek pusē, kad vīrs ūdens ieraugu tikai laivas malu. Tveru aiz virves gala, ar ko laiva bija piesieta, un velku tuvāk krastam. Ādu vairs nav, viss smagais darbs vāj! Ja laiva būtu piesmēlusies un pati nogrimusi, ādas būtu tās dibenā, jo ir jēlas un smagas. Tātad naktī ir bijis ciemiņš pēc savu radnieku ādām. Krokodils saodis jēlu-

• **Trīs brāļi Blūmentāli 20. gadu beigās Būdenos. No kreisās Arvīds, Edgars un Kārlis.**

jas upju valdnieku dvēseļu pasaules otrās puses debesīs aizraidījis, jau pasen šo sirds un maizes darbu līcis pie malas. Un tēlnieka Oļega Skaraiņa veidojums, kas likts par pieminēkli Kurzemes stipro vīru piemiņai, jau būtībā ir arī izlīguma zīme starp Arvīdu Blūmentālu un krokodilu cilti.

Būdeni saimnieku vidējais dēls taču 1925. gada 19. martā nepiedzima tāpēc, lai bradātu pa Austrālijas džungļiem, raidītu šķēpus krokodilu biežādu pakaušos un, tuksnesī opālus rakājot, izcaktu tur nez kādas apakšzemes pilis. Viņš bija dzimis Latvijai, un tieši tāpēc citāds liktenis viņam nebija pie-

esmu pielīdzināts vīru kārtai un drīkstu ar viņiem reizē iet karot. Biju vairāku simtu vidū, kuri bija mierā sevi ziedot, lai ļautu citiem dzīvot.” Pavadītājos arī jaunākais brālis Edgars, kuram viņš lūdzis neko neteikt vecākiem, rakstīt apsolījies pats, kad būšot pa īstam iekāpis kara zābakos. Zināja, ka šis solis māmiņai iedragās sirdi, bet cerēja, ka viņa tomēr dēla rīcību sapratīs. Jau skatījies nāvi vaigu vaigā, viens no pirmajiem palaists atvaļinājumā. Kamēr māte Jūliņa kūtī pie sivēniem, pagalmā starp trim liepiņām, kuras Būdeni Gusts bija iestādījis, katram dēlam piedzimstot, kā sendienās, izaicinājis ve-

• **Arvīds Blūmentāls — krokodilu mednieks Austrālijā.**

Foto no autores albuma

Ne no maizes vien TUMSĀ VAI GAISMĀ?

(Pārņemts no 2004. gada 1. jūnijā iznākušā "Dundadznieka")

“Vismaz svētos iznes!” — skan kāds krievu teiciens. Tas radies saistībā ar kādu krievu tradīcijām cauraustu un “aizkustinošu” ieradumu — ar dzeršanu. Latviešu ļaudīm nav jāskaidro, kas jālieto, lai nākamajā rītā justos ļoti ne-lāgi. Bet šis teiciens saistībā ar dzerša-nu latviešiem varētu būt neizprotams. Tāpēc paskaidrošu. Kad sādžā vīri atra-da iemeslu, tie nāca kopā, lai nogaršotu namatēva pašbrūvēto grādīgo dziru, pārspriestu politiku un tādā vīzē. Sā-kumā, saprotams, “garšojuši”, pār-sprieduši un viss kā pieklājas. Vēlāk dziedājuši, dejojuši — arī viss kā pieklā-jas. Tomēr tad, kad dzīres sasniegušas attiecīgos grādus, kristīgās sirdsapzi-ņas paliekas teikušas, ka tālākās nekār-tības kristīgo svētumu priekšā nav pie-laujamās. Tāpēc svēto ikonas, kas bargi un vēriīgi skatījās no visām mājas sie-nām, tika apgrieztas uz otru pusi, aiz-

segtas ar aizkaru vai aiznestas citā tel-pā. Pārliecinājušies, ka Dievs turpmāko vairs “neredzēs”, vīri turpināja līdz rī-tam. Labs tas darbs, kas padarīts! No rīta, kad kristīgā sirdsapziņa atmodās un jutās ļoti slikti, tā sevi varēja mieri-nāt: “Vismaz svētos iznesām!”

Savā dzīvē rīkojamies uz mata tā-pat. Pat tad, ja neliekam pie sienas iko-nas un nedzeram kandžu. Ir brīži, kad Dievu gribam turēt pa gabalu, neļaut Viņam ieskatīties. Vispār jau mēs gan gribam, ka Dievs uz mums skatītos, jo **Dievu turam par tādu kā humānās pa-līdzības generatoru**. Mums pat ir sa-raksts, ar kuru nākt Dieva priekšā, lai teiktu: “Mīlais Dievs! Parādiēs man. Es tev iesniegšu savu vajadzību sarakstu. Lūdzu, dod man veselību tādu stiprā-ku, naudas tā vairāk, dzīvokli tādu la-bāku, laimi tādu lielāku... Un dod, lai kaimiņam tā visa ir mazāk... Izpildi ta-

gad manas lūgšanas, bet pēc tam, lū-dzu, izej aiz durvīm un neskaties, pat pa atslēgas caurumu ne, lai neredzētu, ko es šeit iekšpusē daru. Man pagrē-kot vēl kārojas. Pēc tam man atkal būs slikti. Tad es Tevi saukšu. Tad nāc drīz, nekavējies.”

Dievs ir laipns. Viņš tiešām iziet, kad Viņu lūdzam. Viņš iziet no mūsu dzīvēm, bet reizē ar Viņu aiziet arī Dzī-vība, jo Dievs ir Dzīvības avots. Ar ko paliekam mēs? Ar to, kas ir dzīve bez Dieva, proti — ar miršanu. Kad cilvēks ir bez Dieva, viņš kļūst mazāks un nie-cīgāks, nekā esot kopā ar Dievu.

Liieldienas ir Baznīcas dižākie svē-ti. Tajos Baznīca sev un citiem atgādi-na stāstu par Nācaretes Jēzu un viņa ciešanām. Tā divus gadu tūkstošus stāsta, ka šīs lietas ir svarīgas. Tu vari nezināt daudz vārdu, bet Nācaretes Jē-zus vārds ir jāzina. Tu vari nezināt dau-dzus stāstus, bet viņa ciešanu stāsts ir jāzina. Tas ir stāsts par tavu pestīšanu no ne-dzīves, no miršanas, no nāves. Ceturtais evaņģēlijs saka vienkāršus, bet ļoti dziļus vārdus: “Dievs Savu Dēlu nav sūtījis pasaulē, lai tas pasauli tiesā-

tu, bet lai pasaule caur Viņu tiktu glāb-ta. Kas tic viņam, netiek tiesāts, bet kas netic, ir jau spriedumu dabūjis, tāpēc ka nav ticējis Dieva vienīgā Dēla vār-dam. Bet šī ir tā tiesa, ka gaisma ir nā-kusi pasaulē, bet cilvēkiem tumsība ir bijusi mīļāka par gaismu, tāpēc ka viņu darbi ir ļauni. Jo ikviens, kas dara ļau-nu, ienīst gaismu un nenāk pie gais-mas, lai viņa darbi netiktu atklāti. Bet, kas dara patiesību, nāk pie gaismas, lai būtu redzami viņa darbi, ka tie gaismā darīti.” (Jņ.3:17-21)

Tikt cietumā nemaz nav tik viegli. Ir vajadzīgi dažādi atbilstoši “talanti”. Ir jābūt iemaņām. Nepieciešami dažādi “nopelni”: vai nu kaut kas jānozog, vai kaut kas jāapkrāpj, jāsasit vai jāsalauž un tādā veidā. Un tas vēl nav viss. Tad ir jāsgaida tiesa. Varbūt pat gadiem, līdz kamēr gudri cilvēki pateiks, cik par attiecīgo nodarījumu dod. Tikai tad var tikt cietumā. Pilnīgi iespējams, ka *Dundadznieka* lasītāju pulkā nav nevie-na, kas par varītēm gribētu tur nokļūt. Tur ir slikti. Nav ērti. Tur dara pāri. Ēst dod tikai putras. Gaļu reti klāt. Laukā arī nelaiž, pirms nav nosēdēts viss ter-

miņš. Pasarg’ Dievs no cietuma!

Tomēr dzīve bez Dieva, lai arī brīvī-bā dzīvota, ir kā dzīve cietumā. Tā ir miršana. Gados mērāma... Pie šādas miršanas var pierast, bet tā ir un paliek miršana. Tiesa jau ir notikusi. Un šim termiņam nav noilguma. Pasarg’ Dievs no šī cietuma!

Liieldienās Baznīca stāsta par mūsu dzīves aktualitāti — par grēku un tā sekām. Līdzās šim stāstam Baznīca stāsta vēl arī citu stāstu — par cilvēku Jēzu, par viņa dzīvi, ciešanām, miršanu un augšāmcelšanos. Tas ir stāsts par pilnīgu uzticību Dievam, dzīvi Dievā, svētu dzīvi, tādu dzīvi, kurā nav jālieto izteiciens: “Vismaz svētos iznesām!” Liieldienās mēs svinam nevis to, ka bū-tu uzcītīgi Dievu meklējuši un atraduši. Nevis cilvēks ir atradis Dievu, izaudzis līdz Viņam, aptvēris Viņu, bet Dievs ir atradis cilvēku, Viņš kļuvis kā katrs cil-vēks, bet bez grēka. Viņš ar savu mir-šanu mūsu nāvi ir uzvarējis. Viņš ir augšāmcelies.

*Armands Klāvs,
Dundagas evaņģēliski luteriskās
draudzes mācītājs*

Par zaļu pat vēl zaļāks

Žetonu vakarā — no ārpuses un no iekšpuses

Divpadsmītie — sprīdīši

Par Sprīdīša ceļu pasaulē un pie-dzīvotajām grūtībām 4. martā pārdo-mās daļijās *divpadsmītie*. Tas bija **žeto-nu vakars**.

Nākamo absolventu atmiņas nebija vien skaisti vārdi. Skolēni tās izspēlēja kā uzvedumu, raiti izrādot skolas gadu spilgtākos nedarbus un atmiņas, kā arī garajā ceļā piedzīvotās veiksmes, ne-veiksmes, pārmaiņas un šķēršļus. Nu-dien, šie *divpadsmītie* nav tādi kā citi. Visu, ko viņi dara, viņi veic ar iedves-mu un ārkārtīgi radoši. Tāpēc arī šis žetonu vakars atšķīrās no citiem un pagāja ar smaidu.

Nu jau vairākus gadus topošie ab-solventi par piemiņu no skolas izvēlas saņemt nevis žetonus, bet gredzenus ar gravējumu. Tā ir piemiņas zīme, ko mūsdienu jauniešis nenoliks kādā kas-tītē mājās, bet nēsās gan šogad, gan pēc desmit gadiem. Savukārt skolai *divpadsmītie* dāvināja pašu veidotu vi-deoklipu par savu ikdienu, kas bija viens no vakara jaukākajiem pārstei-gumiem un radošās pieejas apliecinā-jumiem.

Una Upīte

Kā divpadsmītie gaismas pili būvēja

Marts ir ne tikai dabas atmodas mēnesis, bet arī laiks, kad **Dundagas vidusskolā pasniedz žetonus**.

Šogad līdz pēdējam brīdim lielā sle-penībā tika turēta ne tikai pasākuma tēma, bet arī žetonu vakarā paredzē-tais priekšnesums. Pēc zāles oriģinālā noformējuma un pašu *divpadsmīto* uz-trauktās rosiņas pirms pasākuma va-

dilu ligzda. Meklēdams opālus, viņš iz-racis lielus un skaistus apartamentus. Glezno, no smilšakmens griež abstrak-tas figūras. Tūristi, kas bijuši pie viņa, stāsta brīnumu lietas. Žēl, ka mums nav bijis lemts būt sava novadnieka lī-dzgaitniekiem viņa ziedu laikos. Tikai Latvijas Atmoda pavēra ceļus uz eksotisko Kūberpediju. Brauca senie draugi un ciņu biedri, žurnālisti un kinoļau-dis. Ar Latvijas goda konsula Čikāgā Norberta Klaucēna materiālo atbalstu pirms 11 gadiem tika uzņemta filma

Gājiens ar krokodilu.

No pagājšruden novembrī saņemtās vēstules ar prieku uzzināju, ka mans kaimiņzēns vēl turas braši. Pa-smejas par sevi, ar nebednīgu joku dzen peklē to rāpuli, kas viņam rīklē iemeties, bet ilgi jau nu tur nespēšot noturēties. Ne, ne, tas šim neko nepa-darīšot! Prāto, vai izdevīgāk būtu ap-ņemt sievu — kādu jaunu kameļjātnie-ci, vai tomēr sekot draugu ieteikumam un iegādāties krancīti. Ieskanas pa mi-norīgam tonim par vecajiem drau-

giem, kuru pulks pamazām rūk. Cauri rindām kūst sentiments pēc saviem *Būdeniem*. Kad pirms gadiem 13 biju Arvīdam aizsūtījis kādu dzimtās vie-tas foto, viņš rakstīja: “Ir sērīgi skatī-ties sadrupušajās zirgu stallā stende-rēs, caur kurām kādreiz skrēja cauri jaunie kumeļi.” Arī tagad tas pats: “*Būdenus* bieži redzu savā iztēlē.” Jā, vai viņš tuksnesī vai džungļos, Arvīds Blūmentāls aizvien ir un paliek savas zemes Latvijas dēls un sapņos aizvien aizstaigā Dundagas pusē, kur audzis un

baudījis vecāku mīlestību un gādību. Turies, veco zēn! Reiz gan tiki rakstījis, ka tai tavā tuksnesī ir 50 — 60 grādu karsts, ka pat ķengurs alā gan iestrei-pulojis, bet tūlīņ arī nokritis beigts un pagalam, un tu pats tur laikam staigā puspliks. Bet tas nekas! Sveicienam no visiem dundžīņiem tev uzadīju un aiz-sūtīju mūspuses krāsās strīpaini košu mūspuses svīteri. Biezs nav, vienīgi no mīļuma ļoti silts.

*Maija Brūvere,
īpaši Dundadzniekam*

(Pārņemts no 2004. gada 1. jūnijā iznākušā "Dundadznieka")

Raibs kā dzeņa vēders

Jurģi redakcijā

22. martā, tieši mēnesi pirms īstajiem Jurģiem, Dundadznieka redakcija pārcēlās uz jaunām telpām pilī. Atrast mūs var vienkārši — iejot pa pils vārtiem, uzreiz jāgriežas pa labi un, ieraugot durvis ar burtu “i”, tās jāatver un tad jāattaisa durvis pa kreisi.

Droši vien pārmaiņas ir uz labu. Redakcija tagad būs ģeogrāfiski šķirta no izpildvaras un lēmējvaras, lai gan pašvaldības maižīti redaktors ēdis arī turpmāk.

Protams, kā jau tas dzīvē mēdz

būt, visus labumus nevar gribēt. Pirmajā dienā likās pavēsi. Otrajā dienā likām lietā sildītāju, un pirksti jau daudz labāk trāpīja pa īstajiem burtiem. Taisnība, ar zināmu skaudību noklausījās pirmajā apmeklētājā, Kārlī Ludevīgā, kurš ar mīlumu atcerējās, kā pirms daudziem gadiem dzīvojis šajā istabiņā, rādot, kurā stūrī bijusi plīts ar sildmūri un krāšņņķi...

Otra lieta ir tā, ka nekādi netieku valā no savas *otrās puses*, proti, Alandas Pūliņas un viņas pārraudzītajiem projektiem par lībiešu amatniecību un tūrisma attīstību. Viņa

ar savu sabiedrisko organizāciju *Zaļais novads* joprojām mītēties man blakus. Cilvēka liktenis, kā būtu teicis kāds agrāk klasiķa kārtā iecelts rakstnieks.

Vēl jāpaziņo par dažām tehniska rakstura pārgrozībām. **Tagad piezvanīt mums var pa tālruni 3237858**, pašlaik esam bez faksa, kas nozīmē, ka notes reizē mums var sūtīt ziņu uz pašvaldības faksu (sekretārei): 3237851. Elektroniskā pasta adreses gan tās pašas vecās.

Visbeidzot, ziņa šahistiem. Šaha pulciņam ierādīta telpa aizskatuvi-jā, proti, telpā aiz pils zāles skatu-
ves.

Alnis “Jurģis” Auziņš

Raibo olu dienas

Lai arī ilgi šķita, ka šogad Lieldienas būs sniegotas un aukstas, tomēr laiks mūs aplaimoja ar spožu saulīti. Otrajās Lieldienās ikvienam bija iespēja iegriezties Dundagas pilī, kur raibo olu svētkus varēja svinēt visi kopā. Vispirms *Mazās skolas* teātra spēlētāji parādīja olas ceļojumu —

kā tā tika pie raibumiem un kā kļuva par raibāko olu pasaulē. Bet mazo dziedātāju koris dziedāja Lieldienu dziesmas, kas kopā ar teātri ievadīja šo pasākumu. Pēc tam katrs varēja izmantot savu līdzpaņemto olu vai nopelnīt jaunu, ja pašam pēc Pirmajām Lieldienām vairs nebija pāri palicis. Lai tiktu pie olas, katrs varēja izkrāsot papīra olu. Lielākais cilvēku skaits kā vienmēr pul-

cējās pie olu ripināšanas. Spraigākā cīņa bija pie spalvu pūšanas, kur divi dalībnieki pūta spalvu cik spēka, lai tikai tā nepaliktu paša pusē. Tas tik bija skats, kā mazi un lieli pūta kā traki! Ātrākie un stabilākie mēģināja skriešus nest olas karotēs. Un galu galā — lai vasarā odi nekostu un Lieldienas būtu īstas, pēc tam ikviens varēja doties izšūpoties.

Una Upīte

Senču mantojuma vārdnīca

Kab — kārts (sīkbalķis) ar sakņu fragmentu
kabens — zvejas piederums
kājsienams — prievīte zeķēm
knut — nūja
korks — korķis
krāgārkals — spīlarkls
krāgs — soliņš
krebels — nīkulīgs bērns
kretal — rupjš siets rogu at-sijāšanai pēc kulšanas rijā
kriecs — grozs
krubež — kruveši
kuniš — piederums linu die-ga stingrai satīšanai ka-molā
kūķs — rokturis (lāpstai u.c.)
kunkeļmoz — piena zupa ar

cietes klimpām
kamels — kamols
krunk — kroka
klāsts — klājums zem labības
panta siena kaudzes, arī zem brāgas kā tilts, teci-not alus misu
krodš — nolietoti, nevajadzī-gi darbarīki, saimniecības piederumi
kumšks — neliela, nenoteik-ta mēra vienība
ķierems — ķirmis
kāran — veca, vāja vista
klēžt — neveikli, stīvi iet
kabant — uzkārt
knauls — ods
krij — nolobīta egļu miza
jumta segšanai

krumšēl — potītes
kursam — vienā reizē krāsni
sabāzta malka
kukens — kukainis
kukēn — virtuve
kulsams — biezs, irdens
sniegs, biezi pakaiši
korkaucīns — korķu velka
mais
krod — gādāt, rūpēties
kroz — krevele
krāšņņks — plats sols pie
siltummūra
kamiš, kamiņgals — koka
resgalis
krože — lēni, neveikli iet
knīplkauks — ķiploks
klanīt — vājš, nederīgs lops
kvellt — apvārt gaļu

kactes — sniegties
kames — plecs

kupešpiens — biezpiens
kraņģt — raust, mēst

Keid — ķēde
ķeirs — kreilis
ķēls — vārīgs
ķemlād — stellu sastāvdaļa
ķēran — sviesta ķērne
ķērant — nosmērēt, notrai-pīt
ķēranšpiens — paniņas
ķērnes — dara nelietderīgu
darbus
ķiemels — ķimenes
ķikars — tālskatis
ķinn — zods
ķists — apcirknis
ķode — ātri cits caur citu ru-nā

Veces Mazes

Turpmāk vēl

25. marta represiju atcere

25. marta piemiņas brīdis repre-sēto atcerei sākas plkst. 15.00 pie Šķeltā akmens. Saulīte šoreiz lutina, it kā mierinādama glāstot vaigus sanākušajiem. Pie piemiņas zīmes pulcējušies padsmīt cilvēku. Ar katru gadu mazāk... Kā allaž uzrunu saka pagasta padomes priekšsēdētājs Gunārs Laicāns. Skan Jāņa Cirveļa trompete. Dzeju lasa Daiga Muželovska. Pēc tam — gājiens uz pili, kur piemiņas brīža dalībnieki pie tējas tases turpina sarunas par pagātni, tagadni un nākotni.

Santa Maksimoviča

Apsveikums Lieldienās

“Dievs savu Dēlu nav sūtījis pasaulē, lai tas pasauli tiesātu, bet lai pasaule caur viņu tiktu glāb-ta.” (Jņ. 3:17) Tieši to dara Kristus. Viņš glābj. Pasauli, cilvēkus. Glābj no posta, kas ceļas Dieva pamestī-bas dēļ. Līdzīgi kā puķe bez ūdens nokalst, cilvēks bez Dieva iekrīt aizvien lielākās atkarībās un grēkos. Kristus atnāca, lai savienotu nesavienojamo: svēto Dievu ar grēcīgo cilvēci. Nekā vienkāršāk un vieglāk jau vairs nebija iespē-jams. Ar iemiesošanās brīnumu, ko svinējām Ziemassvētkos. Ar Kris-tus dzīvi. Ar visu viņa pilnību. Ar

Kristus darbu ir uzvarējis taisnī-gums. Cilvēks ticībā ir salīdzināts ar Dievu. Kas tic, tam ir mūžīgā dzīvība kopā ar Dievu.

Sīrsnīgi sveicu visus kristīgos, bet īpaši draudzes locekļus, šajos lielajos svētkos. Kristus ir augšām-cēlies! Patiesi augšāmcēlies.

*Armands Klāvs,
Dundagas evaņģēliski luteriskās draudzes mācītājs*

Pagasta padomes pastāvīgās komitejas, padomes un komiteju sēžu norises laiki

Vides aizsardzības un pagasta at-tīstības komiteja (VAPA): Austris Kris-tapsons – komitejas priekšsēdētājs, Gun-tis Pīrvits, Ēriks Bērzkalns, Imants Zingņiks — katra mēneša pirmajā treš-dienā plkst. 14.00

Veselības aprūpes un sociālās palī-dzības komiteja (VASP): Ēriks Bērz-
kalns — komitejas priekšsēdētājs, Al-dons Zumbergs, Valdis Rande, Imants Zingņiks

Izglītības, kultūras un sporta ko-miteja (IKS): Aldons Zumbergs — ko-mitejas priekšsēdētājs, Una Sila, Uldis

Katlaps, Valdis Rande — katra mēneša pirmajā piektdienā plkst. 14.00

Finanšu komiteja: Gunārs Lai-cāns — padomes priekšsēdētājs, Aus-tris Kristapsons — padomes priekšsē-dētāja vietnieks, komitejas priekšsēdē-tājs, Aldons Zumbergs — IKS komitejas priekšsēdētājs, Ēriks Bērzkalns — VASP komitejas priekšsēdētājs — katra mēneša trešajā pirmdienā plkst. 14.00

Pagasta padomes sēde — katra mēne-ša pēdējā pirmdienā plkst. 14.00

Sēžu laiki pagasta padomē

1. IV plkst. 14.00 padomes sēde
6. IV plkst. 14.00 Vides aizsardzības un pagasta attīstības komiteja
8. IV plkst. 14.00 Izglītības, kultūras un sporta komiteja
18. IV plkst. 14.00 Finanšu komiteja
25. IV plkst. 14.00 padomes sēde
Veselības aprūpes un sociālās palīdzības komiteja
Komiteju sēžu laikos iespējami grozījumi

Alnis Auziņš

Akcija Izglītība iziet ielās

Talsu rajona Pieaugušo izglītības centrs 11 pagastos un Talsu pilsētā rīko akciju Izglītība iziet ielās. Akci-jas norise Dundagā — sestdienā, 23. aprīlī. Akciju finansiāli atbalsta Nī-derlandes vēstniecība un Dundagas pagasta pašvaldība.

*Norises vieta — Dundagas pils
12.00 — 15.00 mācību iestāžu rek-lāmas stendi, individuālas konsultāci-jas, sarunas ar interesentiem.
15.00 kopēja tikšanās — diskusija*

Izglītības nozīme, iespējas manā dzīvē ar visām pārstāvētajām mācību iestā-dēm, vietējiem uzņēmējiem, Latvijas pieaugušo izglītības apvienību, Karje-ras izvēles centru, Nodarbinātības valsts aģentūru un citiem klātesoša-jiem.

17.00 noslēgumā Madaras Celmas koncerts.

Tuvākas ziņas Dundagas pagasta bibliotēkā pie Rutas Emerbergas, tālr. 32 32268

Sarauj, Dundaga!

Novusisti

starpfinišā

Marta sākumā beidzās kvalifikāci-jas sacensības novusā, kas notika pēc apļa sistēmas četrās kārtās no novembra līdz februārim.

Desmit dalībnieku konkurencē 1. vietu izcīnīja **Jānis Cirvelis**, 2. vietu — Ivars Blumbergs, trešo — Artis Jā-valds.

Spēlējot kopējā turnīrā, labākā no sievietēm bija **Sandra Kokoreviča**, otrā — Guntra Dzīle.

Spēles prasmi ievērojami paaugsti-nāja jaunie novusisti Oskars Volbe-dahts un Klāvs Dzīle.

Patīkami, ka novuss par ģimenes

aizraušanos kļuvis I. Blumbergam, G. Dzīlei un K. Dzīlem.

Noslēgumā uzvarētāji saņēma bal-vas un laba vēlējumus godam pārstā-vēt pagastu 13. pašvaldību sporta spēlēs.

Edvīns Klēvers

Mūsu roņi labākie

Februāra pēdējā svētdienā Māra un Ģirts Freibergi veiksmīgi piedalī-jās trešajā valsts čempionātā ziemas peldēšanā. Bābelītes ezera ledū izcir-stajā celiņā Māra savā vecuma grupā kļuva par čempioni, bet Ģirts ieguva otro vietu. Apsveicam!

A.A.

No Lilijas Vērpējas atvadoties

21. martā no šīs pasaules šķī-rās Lilija Vērpēja.

Tā dzīve iegrozījās, ka pēdējos gados mēs pa istam mitām kai-miņos.

No Lilijas jeb Lilijas tantes, ka mūsu mājās saucām kaimiņieni, daudz varēja mācīties. Īstu ticību un apbrīnojamu pazemību, pa-cietību un pieticību. Nevis kā vā-juma izpausmi, bet — kā tikumu. Ne reizes no kaimiņienes nedzir-dējām sliktu vārdu par kādu cil-vēku. Gluži otrādi. No Lilijas tan-tes es saklausīju kādu acīmre-dzot šai pusei raksturīgu iztei-cienu: *to godu es viņam nevaru at-ņemt*. Tā viņa, atceroties aizgāju-šus laikus, raksturoja attiecības ar manu vecomammu Annu, ar manu tēvamāsu Veltu, tā iztei-cās par daudziem cilvēkiem. Rei-zēm tas izskanēja manām ausīm pat mazliet dīvaini. Kāds cilvēks nav darījis pāri, un Lilijas tante piebilst: *to godu es viņam nevaru atņemt*.

Lilija Vērpēja lieliski prata saimniekot lauku sētā, gatavot ļoti gardus ēdienus, sākot ar rupjmaizi, plātsmaizi un beidzot ar plēdām. Protams, gadiem ejot, spēki izsīka. Pirms sešarpus ga-diem, Alfai pārceļoties uz šejieni, vasarās vēl gājām palīgā pie sie-na. Tad palika rukši. Visbei-dzot — vistas. Teiciens par lauku sētas dzīvo radību kā par cilvēka dzīvesveida neatņemamu sastāv-daļu te bija īsti vietā.

Lilija Vērpēja aizgāja no mums tā, kā ikviens varētu tikai vēlēties. Ilgi un grūti neslimojot, ļoti cienījama zemes mūža izska-ņā it kā pamazām izsīkstot un visbeidzot mierīgi aizmiegot.

Lilijas tante man un manai ģi-meni ir bijusi labākā kaimiņiene. To godu es viņai nevaru atņemt.

Pasākumi aprīlī

Aprīlī (skatieties afišās) Talsu te-ātra kopa pilī izrāda Mihaila Vor-folomejeva traģikomēdiju 5 ainās *Svētais un grēcīgais*. Režisors Imants Grosbergs. Ieejas maksa bērniem līdz 11 gadiem — Ls 0,20, pārējiem Ls 0,50.

9. IV plkst. 19.00 *Dziesma manai paaudzei*. Nāciet, klausieties, atbal-stiet, dziediet līdz!

15. IV plkst. 15.00 tautas namā ukraiņu cirks. Ieeja Ls 1, bērniem līdz 3 gadu vecumam par brīvu.

2004. gada IV ceturkšņa un 2005. gada I ceturkšņa rēķinus par sadzīves atkritu-mu izvešanu varat saņemt pagastmājā pie Daces Kurpnieces (tālr. 3237850).

Imants Paegleskalns	(1925)
Artūrs Grenenbergs	(1925)
Olga Mecberga	(1926)
Vladimirs Seļezņevs	(1951)
Klāra Zemele	(1917)
Ruta Graudumniece	(1948)
Ilga Štobe	(1932)
Indulis Kalnējs	(1939)
Lilija Vērpēja	(1922)

«Dundadznieks» Nr. 3 (38) 2005. gada marts.

Dundagas pagasta padomes izde-vums, iznāk reizi mēnesī, reģistrāci-jas Nr. 000702696

Redakcijas adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Gunta Abaja, Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 1-3237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Ēriks Bērzkalns, Sandra Dadze, Anda Felša, Uldis Katlaps, Gunārs Laicāns, Aivars Miška, Rita Zemtiņa.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos snieguši amatpersona, citos gadījumos — rak-sta autors, intervijās — arī intervēja-mais. Pārpublicēšanas gadījumā lū-dzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā.

Metiens: 500 eks.

Internetā: www.dundaga.lv/avize